

logopèdia

Revista del Col·legi de Logopedes de Catalunya
[11] julio de 2006

Experiències com
a logopeda arreu del món
2n Congrés
Internacional del CLC

Foto i disseny portada Santi Duran

Normativa per a la publicació

- Estem oberts a qualsevol tipus de col·laboració. Així i tot, la Revista es reserva el dret a publicar només aquells escrits que no es considerin atacs a cap persona o institució o bé qüestions personals.
- És important que les vostres col·laboracions arribin per correu electrònic o correu ordinari en format informàtic, i que hi feu constar les vostres dades personals (veure pàg. 30).
- No s'acceptaran cartes anònimes.
- Segons el volum d'escrits ens veurem obligats a fer-ne una selecció per donar entrada a diferents temes.

Edició Col·legi de Logopedes de Catalunya • Bruc, 72-74, 5è • 08009 Barcelona • Tel. 93 487 83 93 • Fax 93 487 94 52 • clc@clc-logopedia.org

Equip de redacció Daniel Domínguez, Elisabeth Dulcet, Ingrid Fontanals, Marta Esteve, Diana Grandi, Angela Nebot i Andreu Sauca.

Col·laboradors Sara Artau i Comissió de Salut, M.Mar Arriaga, Ana M. Baldomà, Anna Civit, Carme Forgas, Lidia Linares i Sonia Vilaltella.

Correcció lingüística Consorci de Normalització Lingüística

Disseny i maquetació Santi Duran

Dipòsit Legal B-6850-2001- ISSN 1696-1544

La Revista del CLC és una publicació del Col·legi de Logopedes de Catalunya. No s'autoritza la reproducció total o parcial d'aquesta publicació. La Revista del CLC accepta la diversitat d'opinions dels seus col·laboradors, els quals en són responsables.

Sumari

Editorial

Continuem fent feina 3

Entrevista

...a Daniel Jiménez 4

L'espectador

3r fòrum de Logopèdia i Educació 6

Consejo General de Colegios de Logopedas 7

Racó científic

Multidisciplina - Interdisciplina - Transdisciplina 8

Reflexions envers la disfèmia en nens i nenes petits 12

Vida col·legial

Vocalia i Comissió de Salut 14

Serveis Col·legials 16

Esdeveniments del CLC (Preprogrames)

4es Jornades Logopèdia i Odontologia
Fòrum Dental del Mediterrani 18

Talleres de evaluació miofuncional 18

2n Congrés Internacional del CLC 19

Agenda del CLC 20

Prensa

Premios AICE 2005 20

Reforma de les Titulacions 21

Reflexió

Aspectos éticos y legales de la historia clínica 22

Experiències professionals

Volem compartir experiències com a logopeda a l'estranger 24

Erasmus a Siena 25

Racó informàtic

e-logopèdia (X)

Programari d'Anàlisi de Veu – II (Sona-Speech II, de KayPentax) 26

Recursos

Llibres, material 28

Cartes dels lectors

Cartes i respostes 30

Racó lúdic

Endevinalles i jocs... 30

Agenda cultural

Amb un cop d'ull 31

Premios AICE 2005

Continuem fent feina

Anna Civit, Degana delCLC

Durant el curs 2005-2006 les activitats realitzades han estat nombroses. Volem fer-vos arribar un breu recull de les més significatives.

En primer lloc dir-vos que els estudis de logopèdia seran, per fi, titulació de Grau. Enhorabona per a TOTHOM!

D'alguna manera la junta de govern del CLC n'estem especialment orgullosos ja que hem seguit el tema de ben a prop, hem bellugat fils, hem establert contactes, hem planificat i organitzat moltes reunions... i sembla que finalment **hem aconseguit que la nostra professió sigui reconeguda dins l'àmbit de la salut i com una titulació de Grau.**

A més a més, la feina portada a terme per les diferents comissions de treball del CLC ha estat important. Totes les comissions han seguit esforçant-se per aconseguir les fites proposades. Així, des de la Vocalia de Salut s'han seguit realitzant reunions amb diferents mútues per aconseguir que la logopèdia fos dins el quadre de professionals mèdics alhora que s'han pactat millores en relació amb els honoraris professionals. Conjuntament amb la Comissió de Salut, s'ha participat en diferents reunions on es tractaven temes relacionats amb la logopèdia i s'ha format part de diferents grups de treball.

També s'han establert nous contactes amb la Conselleria d'Educació i s'hi han fet diferents reunions i propostes per veu-

re la manera amb què el logopeda pugui treballar en aquest àmbit. Ja sabem que d'entrada no és gens fàcil, però des de la Vocalia d'Educació i conjuntament amb les universitats que imparteixen la Diplomatura s'han fet propostes i reunions perquè hi hagi alguna via d'accés dins el camp educatiu.

Des de la Vocalia de Benestar i Família també s'ha participat en l'elaboració de les esmenes de la Llei de serveis socials. Hem mantingut reunions amb l'ICAA (Institut Català d'Adopció i Acol·liment) per tal d'establir un conveni amb els logopedes col·legiats, que estiguin interessats a formar part de la borsa d'especialistes que atendran els nens d'acollida i/o adopció amb problemes de comunicació.

Les vocalies provincials també han mantingut reunions amb els col·legiats de la seva província, han seguit de prop aspectes professionals, com ara la creació de noves places de logopèdia dins de centres hospitalaris, han col·laborat amb la premsa local en la difusió de temes relacionats amb el nostre camp professional, etc. També s'hi han realitzat cursos de formació continuada ateses les peticions dels diferents vocals provincials.

Per altra banda la Comissió de Formació Continuada ha seguit realitzant gran nombre de cursos segons petició prioritària dels col·legiats. La temàtica i els professionals han estat molt ben valorats.

La Comissió de Pèrits Judicials ha començat una nova etapa, amb el desenvolupament d'un curs intern de formació sobre Peritatge Judicial Logopèdic, que més endavant es posarà a l'abast dels col·legiats que estiguin interessats. També estan portant un treball sobre Protocol

d'Avaluació de patologies logopèdiques, per tal de què tothom tingui coneixement i les utilitzi per realitzar les valoracions pertinents.

A més a més, estem preparant dues activitats molt importants per al CLC i per a la logopèdia: per una banda les 4es Jornades de Logopèdia i Odontologia, que tindran lloc el 29 de març del 2007, dins el marc del Fòrum Dental del Mediterrani. Durant la jornada comptarem amb la presència de diferents professionals: un pediatre, un odontopediatre, un ortodontista, un periodontista i una logopeda especialitzada en desequilibris orofacials, professora de la Diplomatura de Logopèdia en la universitat de Padova (Itàlia). Introduïrem una novetat en la Jornada i és que el dia 30 un grup de logopedes faran un taller de valoració miofuncional als nens que vagin als tallers d'examen odontològic.

Per altra banda estem preparant ja el 2n Congrés del CLC per al mes de juny del 2007. Aquest constarà de dos blocs diferents: un primer bloc on es tractaran temes professionals diversos a escala nacional i internacional, un segon bloc científic, en què les temàtiques seran sobre els temes següents: Trastorns del llenguatge i lectura, Disfuncions orofacials i Alteracions neurològiques i dèficits de comunicació. En aquesta Revista us avancem el preprograma de les dues activitats.

Un altre tema important han estat les diferents reunions que ha dut a terme el Consejo General de Colegios de Logopedas de España. Actualment el Consejo està integrat pels 8 col·legis professionals que ja estan legalment constituïts. Els estatuts ja han sortit publicats al BOE i el proper mes de setembre hi haurà l'assemblea constituent.

Esperem com cada any les vostres aportacions, col·laboracions i suggeriments i desitgem que en un futur no gaire llunyà puguem recollir els fruits de la feina feta per tots.

Bon estiu i bones vacances a tothom!!!

... a Daniel Jiménez

Degà del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya

Elisabeth Dulcet i Diana Grandi

Feia temps que volíem tenir una trobada amb Daniel Jiménez, degà del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya. Cada any ell ens convida al sopar col·loqui que el seu col·legi organitza per tractar un tema d'actualitat relacionat amb la fisioteràpia i també per atorgar els premis a fisioterapeutes que s'han caracteritzat per la seva funció de divulgació i promoció de la professió. El Premi es diu June Nyström en memòria d'una de les primeres fisioterapeutes a Catalunya i gran divulgadora de la professió.

Són trobades interessants i molt profitoses, ja que, a més a més d'escoltar les presentacions, sovint properes a la nostra professió, ens dóna la possibilitat de fer-hi nous contactes i a vegades ens motiva per obrir noves vies d'acció.

En aquesta ocasió volíem trobar-nos amb ell per intercanviar opinions sobre la realitat i el dia a dia de les nostres professions. Vàrem anar a la nova seu que el Col·legi de Fisioterapeutes té al barri d' Horta. Allà vam poder veure i gaudir dels espais tan fantàstics i funcionals de la nova seu del CFC.

Quan vam comprar aquest local? Hi heu hagut de fer molta obra?

El local el vam comprar l'any 2003, després d'estar 12 anys en unes oficines de lloguer del carrer Rosselló. Va ser una bona inversió i un bon plantejament del Col·legi que no va significar cap derrama de diners extres per als col·legiats i que, progressivament, anem amortitzant. Vam haver d'adaptar el local i fer una gran reforma per procurar aquest espai funcional i profitós, on la llum i el vidre són els eixos fonamentals.

Quin tipus d'activitats i de serveis hi presteu aquí?

La seu col·legial desenvolupa les activitats del servei d'atenció al col·legiat i d'un gran nombre d'activitats formatives i divulgatives per a la professió. Així mateix, la Junta de Govern i les comissions col·legials hi tenen els seus espais de reunions i reflexions.

Per arribar a tenir aquest espai propi és necessari el suport de tots els col·legiats. Quina va ser la resposta dels col·legiats davant aquest repte econòmic?

Molt bona. Honestament crec que una excel·lent gestió econòmica de totes les juntes del Col·legi durant molt temps va fer possible la compra i reforma del local sense cap càrrega extra per al col·legiat

Per tal que els logopedes coneguin millor la vostra feina, podries explicar-nos els trets diferencials

del fisioterapeuta? Quines són les seves competències professionals i els seus àmbits de treball?

El fisioterapeuta és un professional de la salut que utilitza els mitjans físics per promoure, prevenir, recuperar i mantenir la salut, especialment pel que fa a les funcions de relació de l'home a través del moviment. L'OMS defineix la fisioteràpia com l'art i la ciència del tractament físic. Els mitjans físics poden ser la calor, l'aigua, la mà, el moviment. El fisioterapeuta pot intervenir de manera individual aplicant-hi les tècniques de fisioteràpia o pot intervenir en la rehabilitació, que és un concepte ampli i multidisciplinari.

Les nostres professions són molt properes, en primer lloc perquè ambdues són professions sanitàries, però a més a més tenim algunes àrees de treball força coincidents. Aquesta similitud fa que compartim alguns problemes. Tenim entès que vosaltres també heu presentat un recurs contenciós administratiu contra el Servei Català de Salut pel que fa al procediment de contractació de la gestió de serveis addicionals de rehabilitació ambulatoria, rehabilitació domiciliària i logopèdia. Quines al·legacions hi heu fet?

Unes són de caire conceptual de la professió davant un greu error de l'Administració quan defineix la Fisioteràpia com una tècnica de l'especialitat de Medicina Física i Rehabilitació. Les al-

tres són de funcionalitat quan es limita la intervenció autònoma del fisioterapeuta i quan es limita la possibilitat de concertació només a les persones jurídiques i no també a les persones físiques

Les coincidències són gairebé totals. I ara...en quin estat teniu aquest tema?

En aquest cas crec que l'opció més adequada seria crear una plataforma unitària entre els dos col·legis que hem denunciat el procés. Hem de ser capaços de crear espais de coordinació col·legial, sobretot en ciències de la salut, per presentar-nos conjuntament. Per això properament el vostre col·legi rebrà la nostra petició formal d'adhesió al recurs contra el SCS.

No tan sols coincidim en aquest tema. Respecte a l'exercici professional hi ha algunes patologies que requereixen l'atenció, tant del fisioterapeuta com del logopeda. Hi ha d'altres patologies que potser no tothom té gaire clar quina ha de ser la intervenció d'un i de l'altre. Què en penses?

Crec que hi ha moltes patologies i molts processos que poden ser multidisciplinaris entre la Fisioteràpia i la Logopèdia. I sobretot propostes emergents davant de patologies com ara la deglució, els AVC... Pensem que l'home només es pot relacionar amb el seu entorn a través del llenguatge i del moviment, i, d'això, potser som els professionals que en sabem més.

Moment de l'entrevista en el CFC

La xerrada va ser llarga i molt profitosa. Vàrem coincidir amb Daniel Jiménez en la necessitat de donar inici a trobades conjuntes i sistemàtiques. Per això, tant ell com nosaltres vàrem portar el tema a les respectives juntes de Govern i ambdues van aprovar la creació d'una Comissió Mixta entre els col·legis de Fisioterapeutes i de Logopedes, amb l'objectiu de tractar temes relatius a les nostres professions.

Aquesta comissió, que iniciarà la seva feina amb vista al curs 2006-2007, estarà integrada per tres representants de cada col·lectiu, designats per les respectives juntes de Govern.

Com sempre, ens motiva el desig d'avançar i de continuar obrint noves vies per l'enriquiment de la logopèdia.

3r fòrum de Logopèdia i Educació

M. Mar Arriaga, Vocal d'Educació

El passat tres de maig va tenir lloc al Col·legi el 3r Fòrum de Logopèdia i Educació amb el títol **La imatge digital interactiva**

Abans d'explicar-vos el que vam parlar volem donar les gràcies a la senyora Pepita Corominas, subdirectora general d'Ordenació Curricular i Programes Educatius del Departament d'Educació, per venir a fer l'obertura d'aquest Fòrum. La seva presència va ser molt important per a tots nosaltres ja que d'alguna manera confirma les nostres expectatives de mantenir una via constant de diàleg entre el col·legi i el departament d'educació. Amb les seves paraules, la senyora Pepita Corominas ens va animar a seguir treballant en la mateixa línia que ho hem estat fent fins ara, i a parlar de les línies conjuntes de treball que durant el curs 2005-2006 hem iniciat entre col·legi i departament i amb aquest discurs ens va esperarçar a seguir treballant junts i a què aquesta relació sigui cada vegada més sòlida.

La Pepita va donar la paraula a la Teresa Creus i la Maite del Arco, promotores de la web www.didacticolite.com que ens van presentar La comunicació sobre la lectura de la imatge digital com a eina didàctica a les aules d'educació infantil i primària. El tema d'aquesta comunicació proposa la innovació a les aules pel treball quotidià i sistemàtic amb la imatge digital, un tema desconegut i molt atractiu per als infants; el plaer de llegir plegats, la força del color, de la composició que tenim davant, i ho proposa a partir de plantejar-se la necessitat d'un canvi a les

aules com a conseqüència de la reflexió sobre els següents aspectes:

El moment tecnològic actual

Hem passat de l'era de l'electricitat a l'era de la fibra òptica, del paper i el llapis a l'ordinador i a les pantalles, del traspàs d'informació manual a la producció amb aparells sofisticats. Davant tots aquests canvis, l'escola no pot continuar com fins ara.

La televisió com a mitjà d'aprenentatge no controlat

La narració és la manera més antiga d'aprendre i ensenyar, d'escoltar, deduir, expressar, tornar a pensar un fet, identificar-se amb un altre, són processos mentals bàsics per a l'aprenentatge. L'acció narrativa resulta molt atractiva, si a més a més, es presenta amb tecnologies modernes. El moviment agafa contingut significatiu, la imatge i el color es manifesten com a llenguatges.

El temps de lleure s'omple d'aprenentatges no controlats, per això hem d'ensenyar a llegir aquestes imatges i donar elements perquè els nens sàpiguen triar.

És evident que els nens veuen moltes hores de televisió, i ho fan amb una gran soledat. Per tant, quins són els processos de selecció i seguiment dels programes que veuen?

Actualment no hi ha un sol canal per comunicar idees, hi ha multitud de canals, les imatges han adquirit un lloc importat

en la transmissió dels coneixements, la cultura i en definitiva els valors personals. El jove espectador no té criteri per fer la selecció del que ha de veure, pot veure-ho tot, i sovint la televisió selecciona els estímuls més primaris de l'individu per tal que el programa resulti més comercial.

INNOVAR A L'ESCOLA

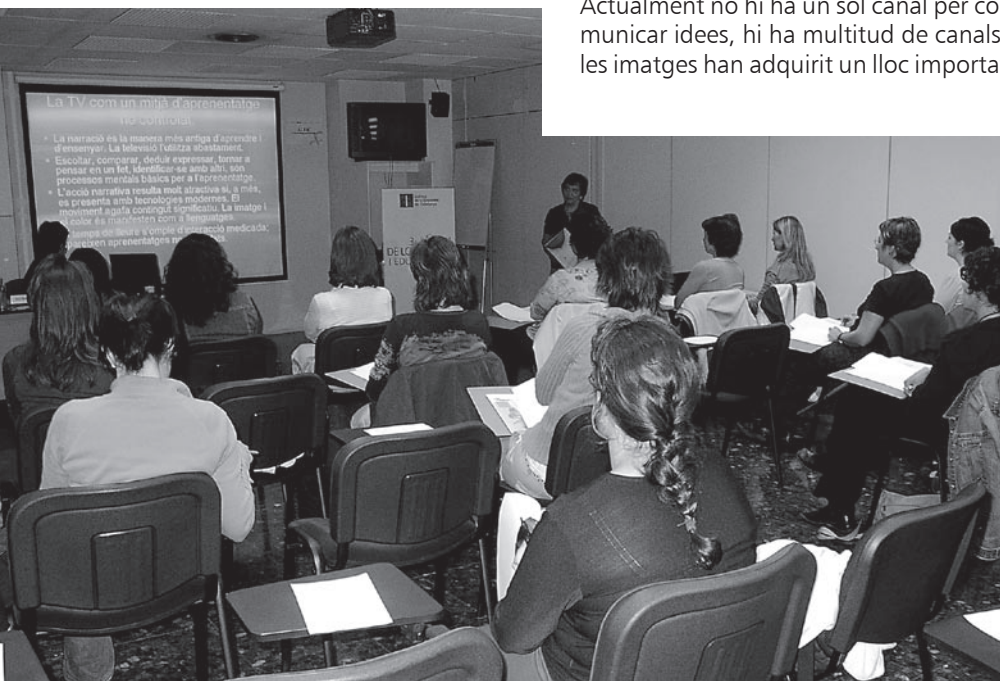
Innovar a l'escola no vol dir reconèixer que allò que estàvem fent no era bo, sinó acceptar que la societat ha canviat, que el paper del mestre ha canviat, que hi ha moltes maneres d'accedir a l'aprenentatge, i què les noves tecnologies no suprimixen el paper del mestre ni de les aules, només les canvien, amplien i atorguen noves responsabilitats i perspectives.

Innovar a l'escola vol dir deixar entrar a l'escola la lectura de la imatge digital en el dia a dia, és un canvi en la metodologia a l'aula. Proposem una literatura on llegim junts, amb una imatge projectada amb l'ordinador, que ens permet competir amb la televisió per la mida i la pausa i què ofereix una gran qualitat i precisió de detalls. Llegim plegats en un univers comú a observar, establint un debat entre els alumnes i el mestre. Recuperem la interacció verbal com a font d'aprenentatges, tots els alumnes tenen alguna cosa a dir, compartim estratègies de comprensió i no deixem de banda fer després una retrobada amb el llibre, per fer una lectura interior on aplicarem estratègies de comprensió adquirides en la lectura entre tots.

El que us hem presentat és un resum del que es va parlar en la primera part del Fòrum, després varem tenir el plaer d'escoltar i veure tots plegats alguns dels contes que podeu trobar a la web www.didacticolite.com

Personalment vaig gaudir molt de les narracions que ens va presentar la Teresa i crec que la majoria dels assistents al Fòrum van expressar aquest mateix sentiment.

Gràcies a tots perquè amb la vostra assistència ens animeu a seguir treballant!

Consejo General de Colegios de Logopedas

Elisabeth Dulcet. Secretària del CGCL

Un altra fita aconseguida: Han sortit publicats al BOE els “Estatutos Provisionales del Consejo General de Colegios de Logopedas”.

Ja tenim els requisits necessaris per dur a terme l'Asamblea Constitutiva del Consejo General de Colegios de Logopedas (CGCL). Aquesta es durà a terme a finals de setembre a Palma de Mallorca, tal i com ho han acordat els col·legis de la Comissió Gestora del CGCL. Com el seu nom indica, aquesta assemblea té la finalitat de dur a terme la constitució del “Consejo” i dels seus òrgans de govern.

En l'àmbit espanyol la funció de coordinació dels diferents col·legis autonòmics i la representació general de la professió, és assumida pels anomenats Consells Generals. El “Consejo”, és una corporació de dret públic, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat, i que es regula pels seus propis estatuts. El “Consejo” coordina i aglutina les accions a seguir pels diferents col·legis de logopedes de totes

les comunitats autònomes de l'Estat. És a dir, fa d'interlocutor entre els diferents col·legis autonòmics i entre aquests i el Govern central. Ha de quedar clar que el “Consejo” no és un òrgan superior als diferents col·legis, sinó que és un instrument que ha d'ajudar-los en la seva coordinació. A més, el fet de què el Govern el creés per la Llei 1/2003 del 10 març, el converteix en el representat únic i legal dels logopedes davant del mateix Govern central i de l'Administració en general.

Per aconseguir poder tenir aquest organisme que ens uneix i identifica com a professió hem treballat molt i durant molt temps, ja que vàrem iniciar els tràmits l'any 2002, constituïem la Comissió Gestora al maig del 2003 i fins al juny del 2006 no hem tingut els estatuts provisionals publicats al BOE, fet que ens ha de

possibilitar finalment dur-ne a terme (al setembre d'enguany) la constitució. Per donar a conèixer el “Consejo”, les seves finalitats, les seves funcions i la realitat actual de les tramitacions dels diferents “colegios”, i per tal d'arribar al màxim nombre de professionals i garantir-ne la difusió entre els logopedes, es va acordar (a la passada reunió de la Comissió Gestora a Santander) muntar un estand al congrés de l'AELFA a Granada aquest juny i editar el pòster explicatiu, que estaria esposat a l'estand del Congrés. Esperem que la unió faci la força i que el “Consejo” sigui l'eina que vagi aglutinant totes les necessitats com a col·lectiu professional i defensant-ne els interessos, al mateix temps que, tot i respectant i potenciant les característiques individuals, vetlli per les necessitats globals de tots els logopedes i de la logopèdia de tot l'Estat.

Consejo General de Colegios de Logopedas

El CGCL es una corporación de Derecho Público con personalidad jurídica propia

Su creación es obligada o preceptiva según el artículo 4.4 de la Ley estatal de Colegios Profesionales de 1974 según redacción dada por ley 7/1997

Creación del CGCL mediante Ley 1/2003, del 10 de marzo, publicada en el BOE nº 60 del 11 de marzo del 2003. Constitución de la Comisión Gestora del CGCL el 16 de mayo de 2003

Su principal función es representar unitariamente a la profesión y poder coordinar la actuación de los diferentes colegios territoriales

Funciones legales

- Representar y defender la profesión ante la administración y particulares
- Asumir la representación de los profesionales españoles
- Informar y organizar actividades propias de su situación de corporación coordinadora

- CC.AA. con Colegio de Logopedas legalmente constituido
- CC.AA. con ley de creación de Colegio de Logopedas
- CC.AA. con solicitud de creación de la ley de Colegio de Logopedas

Muestra de actividades realizadas:

- Reuniones periódicas de trabajo
- Coordinación movilizaciones a nivel nacional tema título
- Entrevistas con representantes de los Ministerios de Salud y Educación
- Entrevista con el Secretario de Estado Universidades
- Elaboración de los Estatutos Provisionales.....

La Comisión Gestora del CGCL está formada por:

- Col·legi de Logopedes de Catalunya
- Colegio Oficial de Logopedas de la Comunidad Valenciana
- Col·legi de Logopedes de les Illes Balears
- Colegio Profesional de Logopedas de Aragón
- Colegio Profesional de Logopedas de Castilla-La Mancha
- Colegio Profesional de Logopedas de la Región de Murcia
- Colegio de Logopedas de Cantabria
- Colegio de Logopedas de Andalucía

INFORMACIÓN: SECRETARÍA DE LA COMISIÓN GESTORA - Tel. 934 878 393

Imatge del poster del CGCL exposat a l'estand del Congrés de AELFA de Granada

Multidisciplina - Interdisciplina - Transdisciplina:

Herramientas conceptuales para reflexionar acerca de nuestra práctica profesional. Fundamentos epistemológicos.

Fga. Ana M. Baldomá. Prof. Titular de la Cátedra "Lenguaje y Aprendizaje Patológico" de la Carrera de Licenciatura en Fonoaudiología de la Fac. de Ciencias Médicas – U.N.R. (Universidad Nacional de Rosario) – Argentina. Directora de la Escuela de Fonoaudiología de la U.N.R. (periodos 1996/2000, 2000/2004). Miembro del equipo interdisciplinar del "Centro de desarrollo infantil", Rosario, Argentina. [c/e.: ambaldom@fmedic.unr.edu.ar](mailto:ambaldom@fmedic.unr.edu.ar)

OBJETIVOS DEL TRABAJO:

- Propender a una reflexión crítica acerca de la propia práctica profesional.
- (Re) Conocer el significado de categorías conceptuales como: DISCIPLINA, MULTIDISCIPLINA, INTERDISCIPLINA, TRANSDISCIPLINA.
- Reconocer la significación epistemológica de los conceptos mencionados.
- Interpretar el valor y el sentido que estas conceptualizaciones aportan a la práctica profesional.
- Identificar, en el propio ejercicio de la profesión, la modalidad de acciones que implican encuentros interdisciplinarios y el beneficio que los mismos aportan a dicho ejercicio.

INTRODUCCION:

La relación entre saberes, ciencias y/o disciplinas es un tema que inquieta e interesa tanto a científicos, epistemólogos, filósofos, como a profesionales cuya práctica los confronte a situaciones de resolución de problemáticas complejas, como lo son todas aquellas que el Fonoaudiólogo debe afrontar, desde cualquiera de las perspectivas que el amplio abanico de incumbencias profesionales le ofrece.

La práctica de la propia disciplina nos enfrenta a obstáculos, ya sea de orden clínico, educativo, preventivo, para cuya resolución nuestros conocimientos resultan a veces insuficientes. Es en este espacio de ausencia, de falta, donde las acciones interdisciplinarias y sus modalidades, tanto multi como transdisciplinarias nos ofrecen como alternativa de resolución y alivio a la angustia que el no-saber provoca, la posibilidad de encuentro con otros saberes, otras disciplinas, otros profesionales.

Dado que las preguntas constituyen el punto de partida para abrirnos a cualquier reflexión teórica, incluso aquellas que recaigan sobre la propia práctica, es para iniciar el desarrollo de esta temática que les propongo plantearnos algunos interrogantes.

Preguntas como: ¿qué hago cuando hago lo que hago? (una investigación diagnóstica, el diseño de un proyecto terapéutico, implemento determinado método o técnica para la resolución terapéutica de un caso determinado, intervengo en un gabinete, soy miembro de un equipo de salud o integro un proyecto o programa de investigación). ¿Qué presupuestos (proyectados desde mis propios conocimientos, saberes) subyacen a aquello que hago?

Dar respuesta a interrogantes como éstos, implica no sólo la mera identificación de situaciones sino también la apertura a un camino que nos lleve hacia un ejercicio reflexivo sobre nuestra práctica y la posible y consecuente teorización sobre la misma.

Compartiré entonces con Uds. un breve recorrido conceptual, que partirá desde dar cuenta de aquello que significa disciplina (o puede significar), para y desde esta identificación preliminar, avanzar sobre aquellas conceptualizaciones que nos brindan explicaciones acerca del porqué y cómo de los encuentros (y desencuentros) entre disciplinas, así como de sus posibles modalidades: INTER – MULTI – TRANSDISCIPLINA.

I. FONOAUDIOLOGÍA, DISCIPLINA Y CIENCIA.

Debido al valor reflexivo que las interrogaciones tienen y para orientar el desarrollo de la temática que nos propone el título enunciado, les voy a plantear las siguientes preguntas:

¿Qué es la Fonoaudiología, una Profesión, una Disciplina?

Los términos: Profesión y Disciplina ¿poseen el mismo significado?

Respecto de la Ciencia, ¿disciplina y ciencia son conceptos análogos?

¿Cuáles son las similitudes y cuáles las diferencias?

La Fonoaudiología se reconoce como una Profesión autónoma, que habilita al ejercicio de diferentes prácticas establecidas en las leyes del Ejercicio Profesional, que han sido sancionadas y existen en nuestro país. Esto significa que el hecho de alcanzar un título profesional a través del cursado de una carrera, convalida en forma directa el acceso al desarrollo de actividades permitidas y enunciadas en los textos de las leyes aludidas.

El hecho de contar con carreras de Formación de nivel superior independientes, así como con diferentes leyes que determinan y regulan el campo de las acciones posibles, a desarrollar a partir y en forma inmediata de obtener el título, como consecuencia de haber cursado la formación que las carreras aludidas proponen, es lo que hace de la Fonoaudiología una Profesión: existe una delimitación en el campo del hacer.

Esta delimitación en el terreno del hacer, implica así mismo haber realizado un recorte y una apropiación en el campo del saber, así como también haber asumido la necesidad de transmitir esos saberes para poder formar nuevos profesionales.

La profesionalización es producto de un proceso histórico, de construcción a través del tiempo. Las delimitaciones en el terreno del hacer con las que hoy contamos, así como el recorte de saberes en relación a un dominio que se reconoce como propio y la transmisión del mismo a través de instituciones que hacen a la formación de profesionales, son condiciones que permiten hoy identificar a la Fonoaudiología como una disciplina.

La Fonoaudiología nace en la interioridad de otra disciplina, la Médica. Constituye en su inicio un soporte técnico a aspectos del ejercicio profesional de dicha disciplina. Nace en el hacer que otra disciplina le delega subsidiariamente.

Este aspecto técnico (tecnológico lo llamaríamos en la actualidad), requiere del soporte de saberes compartidos y devenidos en principio de la disciplina madre y ellos obviamente provienen del terreno de las ciencias. Lo profesional puede darse a ver, entonces, ya delimitado como actividad técnica y lo disciplinar podemos reconocerlo en estado germinal, es la semilla que contiene el potencial de crecimiento.

Las personas formadas a través de estas primeras carreras van constituyendo una comunidad de profesionales, quienes comienzan a reconocerse en sus necesidades de diferenciarse, de establecer delimitaciones respecto de su hacer, de crecer en el terreno del saber, de crear instituciones que las representen y las contengan, de manera diferenciada, en sus actividades y desarrollos profesionales; de institucionalizar la transmisión de saberes y acrecentar los mismos, de iniciar en síntesis el derrotero de la ciencia.

La particularización de los términos planteados en el título respecto de nuestra propia historia como Fonoaudiólogos, requiere ahora del sustento que la argumentación teórica ofrece.

Haciendo un relevamiento bibliográfico, podemos encontrar que Heinz Hekhausen, en su presentación realizada en oportunidad de desarrollarse el 1er. Seminario sobre Interdisciplinariedad en las Universidades y que fue celebrado en la Universidad de Niza, Francia, en el

año 1970, propone aplicar determinados criterios para caracterizar la naturaleza de una disciplina y distinguirla de otras, siendo los mismos los que a continuación se detallan:

1. DOMINIO MATERIAL Comprendería el conjunto de objetos de los que la disciplina se ocupa, objetos conceptuales como por ejemplo: Comunicación, lenguaje, voz, audición, aprendizaje.

2. DOMINIO DE ESTUDIO O CONCEPTUAL Constituido por el conjunto de teorías o conocimientos elaborados y sistematizados sobre los objetos de estudio.

3. NIVEL DE INTEGRACION TEÓRICA Este criterio es relativo al nivel de desarrollo o crecimiento alcanzado en sus conocimientos, no sólo desde la perspectiva descriptiva, sino también explicativa.

4. METODOS Una disciplina deberá haber desarrollado sus propios métodos para abordar el estudio de los objetos que constituyen su dominio material.

5. INSTRUMENTOS DE ANÁLISIS Una disciplina deberá contar con herramientas que le permitan interpretar y dar cuenta de los fenómenos que estudia.

6. APLICACIÓN PRÁCTICA Significa la determinación y delimitación de los campos de actividad profesional de los que se ocupa.

7. CONTINGENCIAS HISTÓRICAS Este criterio se refiere al poder reconocer distintas instancias y momentos en la constitución y crecimiento de una disciplina, es inherente a su historicidad.

Si bien estos criterios enunciados no nos permiten aún diferenciar la Ciencia de la Disciplina, sí nos permiten reconocer a nuestra profesión como un ejercicio disciplinar.

Al término disciplina podemos encontrarlo en algunos textos utilizado como alternativo al de ciencia o no suficientemente diferenciados, pero el de Disciplina no se acota a la determinación de un objeto de estudio, así como a la de un método, sino que presupone la transmisión, la enseñanza de una ciencia; un rasgo diferencial de la Disciplina es la comunicación. La disciplina puede o no ser científica, esto dependerá de la perspectiva epistemológica desde la que se la valore,

pero cuenta con por lo menos tres aspectos:

1. Un Saber que pueda ser comunicado, un saber fundado con una determinación racional respecto de un objeto u objetos, a un campo de estudio determinado y que pueda ser enseñado. Un saber es disciplinado en tanto posea lenguajes que lo identifiquen, códigos a través de los cuales se produzca la transmisión-enseñanza.

2. Un Hacer compartido, actividades comunes a un grupo de personas que comparten los saberes aludidos en el punto anterior. Un ámbito de ejercicio profesional compartido y diferenciado de otros.

3. Una especificidad (del saber y el hacer), una identidad de objetos y métodos que se comparten, una mirada específica que constituye una identidad laboral.

Podemos concluir entonces que una DISCIPLINA tiene que ver con un saber en comunicación, en acción y en especificidad.

El recorrido realizado desde los criterios que caracterizan a la naturaleza de una disciplina, a los aspectos enunciados como determinantes de la misma, les provee a Uds. de herramientas para identificar a la Fonoaudiología como una disciplina, joven por cierto si se la compara con otras, que cuenta hoy con una comunidad de profesionales que comparten códigos y valores, así como con Instituciones Profesionales, (Colegios y Asociaciones), y con Carreras de Formación Profesional en Instituciones de Enseñanza Superior, en las que se forma en la disciplina y también se producen saberes (investigación).

Tomar conciencia de quiénes somos, de dónde estamos en esta instancia de nuestra historia, nos permitirá avanzar entonces sobre el conocimiento de aquello que, partiendo de nuestra necesidad de encuentro con otros miembros de otras disciplinas, con otros profesionales que cuentan con otros saberes, que realizan otras actividades diferentes pero complementarias a la nuestra, se conoce como práctica interdisciplinaria y sus diferentes modalidades.

(1) El Seminario que se enuncia en el texto constituye el primer foro de discusión científica sobre el tema de la interdisciplina y las presentaciones realizadas en el mismo que fueron recopiladas en un ensayo, ofrecen la posibilidad de mostrar la proyección epistemológica de la temática abordada.

II. INTERDISCIPLINA – MULTIDISCIPLINA – TRANSDISCIPLINA:

Una vez que nos encontramos disciplinados en un ámbito de conocimientos, de saberes, de actividades, constituida nuestra identidad profesional, nos confrontamos con nuevos interrogantes y nuevas necesidades. ¿Qué es aquello que funda este hecho y esta necesidad?

Reconocer las causas que generan o han generado la interdisciplinariedad, nos remite tanto al ámbito de la ciencia como al del ejercicio profesional.

La demanda de interdisciplina, pensada como una modalidad en la cual depositamos la posibilidad de resolver aquello que advertimos que, desde la propia disciplina, en actuaciones aisladas no alcanzaría a ser resuelto, puede reconocerse en por lo menos tres aspectos:

1. La necesidad de encontrar resoluciones más efectivas a los problemas que la práctica profesional nos presenta: resolución de casos clínicos, intervenciones en el ámbito educativo y otras tantas que cada uno de los Fonoaudiólogos podríamos enumerar y que constituyen una extensa lista y remite al ámbito particular de cada profesional y al propio contexto de trabajo.

2. El presupuesto acerca de que no es posible conocer todo, saber todo, y que esos saberes que poseemos y que seguimos adquiriendo en el derrotero de nuestra práctica, son fragmentados, nos dan a conocer sólo una parte de la compleja realidad y necesitan ser complementados con otros.²

1. La fragmentación que puede evidenciarse entre el campo del saber y el de la práctica, entre los conocimientos que adquirimos en nuestra formación y lo que el campo de la actividad fonoaudiológica nos demanda.

Si realizamos una mirada retrospectiva a nuestra formación, si recorremos los contenidos así como el diseño curricular de las carreras que hemos cursado y hoy se cursan, podremos observar que los mismos provienen de disciplinas diversas, como la biología, la lingüística, la psicología y de otras nuevas disciplinas surgidas de encuentros y complementaciones, como la psicolingüística, la neurolingüística, la neuropsicología.

Desde esta perspectiva podemos pensar, por ejemplo, acerca de cómo ha sido o es nuestra formación de Grado, la que nos dió acceso al título habilitante al ejercicio profesional, la cual puede

considerarse en sí misma como MULTIDISCIPLINAR ó INTERDISCIPLINAR. Cabe aclarar que Multidisciplinariedad puede, en algunos casos, ser considerada como una modalidad de la interdisciplina y en otros estar diferenciada en relación a las distintas modalidades y /o momentos en que acontecen o acontecieron los encuentros entre disciplinas.

Continuando con esta mirada dirigida hacia nuestra formación, podemos observar que aún persisten dificultades para que se produzcan verdaderas articulaciones entre contenidos y no meras yuxtaposiciones de los mismos.

Creo que el caso de la disciplina neuropsicológica, o Neuropsicología, nos ofrece un claro ejemplo, en tanto la misma no constituye más que el encuentro entre disciplinas, marcado dicho encuentro por la necesidad de resolver problemas y dar cuenta de causas entre la Neurología y la Psicología (a partir de determinadas corrientes teóricas) que llega a la Fonoaudiología a través de las problemáticas del lenguaje y se instala como hecho de formación de post-grado, en tanto los contenidos que la abastecen pueden ser rastreados en su origen en cada una de las disciplinas constituyentes.

Así como podemos descubrir esta demanda (o necesidad) de interdisciplina en el propio proceso de formación profesional, tomado este como un continuo, obviamente también podemos descubrirlo en el terreno de las acciones profesionales, en las cuales necesitamos compartir el trabajo con otros: con neurólogos, con odontólogos, con psicólogos, con psicopedagogos, así también como con maestros.

El sentido de compartir es el que sustenta una de las diferencias con las acciones pluri o multidisciplinarias. Un niño con una alteración del lenguaje se asume como una problemática compleja, no reductible a una sola mirada disciplinar y se tornan necesarias las distintas miradas, para abordar un diagnóstico complejo y decisiones terapéuticas que contemplen las diferentes alternativas de intervención, no reduciendo las mismas a una sola, ni necesariamente a múltiples tratamientos en simultaneidad, sino que puedan adoptarse medidas racionales, que estén conducidas por el entrecruzamiento de esas miradas.

Respecto de aquello que la interdisciplina significa, el autor Roberto Follari³, remitiéndose a enunciados originales de L. Apostel⁴ y que pueden leerse en la reco-

pilación de trabajos aludida en párrafos anteriores, hace referencia en principio a aquello que la interdisciplina no es, y dice entonces que: “no se trataría del hecho de que categorías de análisis de determinada disciplina sirvan como auxiliares a otra, sino y más bien de una interrelación orgánica de conceptos que llevarían a constituir nuevas unidades”.

Dice Follari: “Un grupo interdisciplinario está compuesto por personas que han recibido una formación en diversos dominios del conocimiento, que tienen diferentes conceptos, métodos, datos y términos, y que se organizan en un esfuerzo común alrededor de un problema común, y en donde existe una intercomunicación continua entre los participantes de las diversas disciplinas”.⁵

El texto citado en el párrafo anterior, nos da a ver un sentido práctico de la interdisciplina, un propósito de ser un dispositivo para la resolución de problemas concretos y no sólo una alternativa necesaria para resolver los problemas que los objetos de conocimiento -en tanto considerados como objetos complejos- ofrecen a la construcción de teorías y a la ciencia misma.

Vamos ahora a realizar una comparación conceptual de los términos MULTIDISCIPLINA e INTERDISCIPLINA, que nos permita ahondar en las diferencias que dichas acciones suponen. Esta comparación puede ser abordada a través de la lectura del siguiente cuadro:

Dadas estas comparaciones de los conceptos de MULTIDISCIPLINARIEDAD e INTERDISCIPLINARIEDAD, creo que podemos interpretar que cuando trabajamos interdisciplinariamente, nos planteamos problemas que suponemos los podemos resolver todos (desde la perspectiva de cada uno), pero subyace un supuesto que es elemental: lo podemos resolver mejor “entre” todos.

Otro supuesto subyacente a la interdisciplinariedad, es la condición de disponibilidad subjetiva e ideológica con la que necesitan contar los sujetos que se disponen a trabajar de esta manera. Las adhesiones dogmáticas a determinadas teorías, el poder que puede o quiere ejercerse a través del saber, no son condiciones que permitan acceder a un diálogo abierto, a la construcción de un discurso en el que el sujeto pensante se transforma en un “nosotros”.

Habiendo realizado los desarrollos que anteceden, y de acuerdo al recorrido planteado en la Introducción a este tra-

MULTIDICIPLINA	INTERDISCIPLINA
Acercamiento de diferentes disciplinas para el tratamiento y la resolución de un problema.	Interacción entre disciplinas que convergen para resolver un problema.
Los sujetos intervinientes aportan su saber-hacer desde su propia perspectiva disciplinar.	Los sujetos intervinientes comparten un marco conceptual común (teórico) un dominio o visión común sobre la problemática. (por ej. visión piagetiana respecto del niño: El niño considerado como constructor activo del conocimiento, ya sea éste de dominio matemático, espacial o lingüístico).
Hay intercambio de información, pero en su ejercicio no hay transformación o modificación de las disciplinas intervinientes; cada una seguirá siendo soportada por los mismos fundamentos teóricos con los que arribó al encuentro multidisciplinar.	Las disciplinas intervinientes se transforman, se reconstruyen y enriquecen sus saberes, se complementan e integran.
Como consecuencia y ejemplo desde el propio ejercicio profesional, en el caso de un niño con alteraciones en el desarrollo, se determinarían tratamientos simultáneos de acuerdo a las áreas que se consideren afectadas o sintomáticas.	Se pueden estratégicamente determinar diferentes tipos de tratamientos, en los distintos momentos del desarrollo del niño, dando prioridad a los aspectos sintomáticos mas significativos en la particularidad del caso.
La modalidad funcional de un grupo multidisciplinar la constituyen por ejemplo los Ateneos, circunstancias de reunión entre profesionales para tratar un caso clínico determinado, donde el tratamiento del mismo significa dar cuenta de aquello que se supone le sucede al niño, desde cada mirada disciplinar.	La modalidad funcional de un grupo interdisciplinar requiere de una disposición particular de sus miembros, que implica involucrarse en la perspectiva de la otra disciplina, sin perder de vista la especificidad de la propia mirada.

bajo, abordaremos entonces el concepto de TRANSDISCIPLINARIEDAD. Desde la perspectiva de lo enunciado por Piaget en el Seminario realizado en Suiza en 1970⁶, **la transdisciplina se ubica en el nivel superior de las posibles interacciones entre disciplinas**, y podría ser pensada como una alternativa a alcanzar después de haber transcurrido y haberse construido una historia de trabajo interdisciplinar, que permitiera el acceso a atravesamientos discursivos, situación en la cual un determinado discurso, que provee una determinada mirada, deja de ser exclusivo de una disciplina, o compartido con otras, sino que ha causado la apropiación del mismo por parte de los miembros de un equipo.

Esto puede darse a ver en circunstancias en que aquello que, por ejemplo,

hace considerar que es un niño, un sujeto, deja de ser una mera modalidad sustantiva que nos permite designar, sino que adquiere la contundencia de saber, que de aquello que estamos hablando es de alguien que ha sido y está atravesado por el lenguaje.

La modalidad transdisciplinar no significa la hegemonía de un saber disciplinar sobre otros. Esta situación es más bien un obstáculo a la tarea interdisciplinar e implica tanto un sentido de subordinación hacia quienes más saben, como también una invasión a aquello que sé y tengo para decir respecto de un problema determinado. Esta aclaración me parece fundamental a tener en cuenta, ya que en circunstancias de debilitamiento en nuestros saberes, podemos incurrir en errores de interpretación respecto de

aquello que hacemos cuando trabajamos con otros profesionales.

En palabras del propio Piaget, la transdisciplina "... se trataría de una teoría general de sistemas o de estructuras, que incluyera estructuras operativas, estructuras regulatorias y sistemas probabilísticos y que uniría diversas posibilidades por medio de transformaciones reguladas y definidas".⁷

Creo que dada esta definición, podemos entender por qué las acciones transdisciplinares pueden al momento darse a ver en determinadas circunstancias como atravesamientos discursivos, pero aún hoy continúa siendo una aspiración de la ciencia, no resuelta todavía.

III. CONCLUSIONES:

Asumir la complejidad de las situaciones y los problemas que nuestras acciones profesionales nos demandan, sin intentar simplificarlas, es una cuestión ideológica y la interdisciplina un recurso para abordarla.

El fortalecimiento en nuestra propia disciplina, nos abre y nos torna disponibles a la interdisciplina. El reconocimiento de cuáles son nuestras bases teórico-conceptuales, nuestros métodos, nos permitirá reconocer con claridad cuáles son nuestros límites, que no son más que aquellos que las mismas teorías poseen, y nos permitirá abrírnos al hacer con otros, optando de acuerdo a las circunstancias por las distintas modalidades.

La multidisciplinariedad constituye una modalidad que puede ser una alternativa totalmente válida, ya sea como circunstancia que antecede a modalidades de intervención interdisciplinares o como dispositivo apto para la resolución de problemas en circunstancias acotadas.

La transdisciplinariedad es también una alternativa, pero implica una posibilidad consecuente a construir y no se nos plantea hoy como urgencia, debido a que contamos con las otras modalidades, que significan importantísimos recursos para resolver nuestros problemas, en cualquier circunstancia y situación geográfica en que nos encontremos.

BIBLIOGRAFÍA

- Apostel, Leo; Berger, Guy; Briggs, Asa y Michaud, Guy – Interdisciplinariedad: Problemas de la enseñanza y de la investigación en las Universidades – Asociación Nacional de Universidades e Institutos de Enseñanza Superior, México, 1975.
- Apostel, Leo; Benoist, J.M.; Bottomore, T.B.; Dufrenne, M. Mommsen, W.J., Morin, E.; Piattelli-Palmarini, M.; Smirnov, S.N. y Ui, J. Interdisciplinariedad y ciencias humanas, Tecnos Madrid, España, 1983.
- Follari, R. Interdisciplinariedad, UAM, Azcapotzalco, México, 1982.
- Morin, E., Introducción al pensamiento complejo, Gedisa, Barcelona, España, 1994.
- Palmade, G., Interdisciplinariedad e ideologías, Narcea, Madrid, España, 1979.

² El presupuesto que queda expresado en este párrafo remite, en el orden epistemológico, a la definición de un nuevo paradigma que se propone a la producción de conocimientos: es el paradigma de complejidad, que se contraponen a otro que se interpreta fue subyacente al hacer de la ciencia y es el de simplicidad. ³ Follari, Roberto. Interdisciplinariedad. ⁴ Apostel, Leo y otros. Interdisciplinariedad: Problemas de la enseñanza y la investigación en la Universidad. ⁵ Follari, Roberto Op. Cit. P. 27. ⁶ Apostel, L. y otros Interdisciplinariedad: Problemas de la enseñanza y de la investigación en las Universidades. ⁷ Apostel, L. y otros. Op. Cit. P. 171

Reflexions envers la disfèmia en nens i nenes petits

Lidia Linares Castillo. Psicòloga, logopeda, psicoterapeuta.

llinares@copc.es

L'objectiu d'aquest article és posar en comú la meva experiència en l'abordatge i el tractament de les demandes per disfèmia o quequeig en nens de 4-5 anys aproximadament.

Es tractaria de nens i nenes que pateixen una "disfèmia evolutiva" amb la lògica preocupació familiar per la por de la instauració definitiva del quequeig.

Amb l'experiència, he anat constatant **l'existència de trets i característiques personals i familiars similars que marquen un determinant estil afavoridor de la dificultat que es reflecteix en el llenguatge com a vehicle de comunicació i de relació amb l'entorn.**

Tenint en compte aquesta dinàmica i la concepció de fons amb el temps, he anat ajustant la meva intervenció logopèdica, en aquest sentit ampliant-la a la comunicació i l'expressió global. És en aquest sentit que ara em proposo exposar les línies bàsiques de les meves observacions.

Es tractaria, en línies generals, de criatures amb una dificultat important en el maneig de la seva agressivitat i en l'expressió dels seus sentiments en el si d'una família que, per algun motiu, no deixa espai i no els permet la lliure canalització i expressió.

El maneig de l'agressivitat és entès en un sentit ampli: com a expressió de contrarietat, de desacord, de desplaer, d'enuig, de malestar o de necessitat de reafirmació.

Són nens i nenes amb una gran càrrega de malestar, de contrarietat, de ràbia i d'inseguretat que no troben vies "adequades" de canalització en famílies que no permeten, que no poden suportar o que no saben com acceptar aquestes manifestacions, i o bé les reprimeixen o bé no donen

peu simplement que es mostri la contrarietat.

D'aquesta manera, la interrelació entre els seus sentiments, els impulsos i el món exterior aprenen a funcionar d'una manera molt "adaptada", mitjançant una forta repressió i inhibició amb un estil o una manera de ser força rígida i quadrada.

Són famílies i criatures que no tracten ni aborden els conflictes i els malestars perquè no poden fer-ho, i els infants aprenen a ocultar-los, a reprimir-los, etc., però amb un elevat cost: la pobresa personal i lingüística, expressiva, comunicativa a més d'una important pobresa creativa i imaginativa. Són nens i nenes que tenen por del que pot sortir de dintre seu, dels continguts, i els tapen com poden: tampoc no fan cap joc simbòlic creatiu ni dibuixen més enllà de temes repetitius i freqüentment abstractes, sense contingut aparent.

A la parla, en l'àmbit formal s'observa la disrupció, els talls, la duresa, la inseguretat..., és a dir, l'agressivitat mal tractada.

Considero que són estils de funcionament on la disfèmia evolutiva pot trobar un terreny ben abonat, amb trets afavoridors per quedar allà fixada.

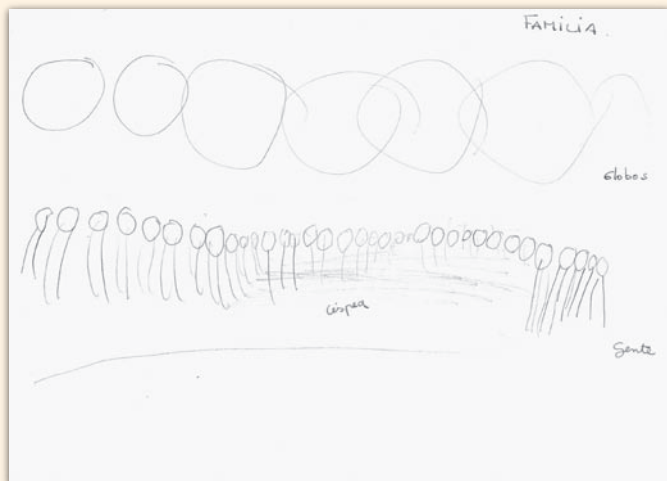
Arribats a aquest punt de la valoració considero que, en edats tant primerenques, si es tracta la demanda en un àmbit purament formal i expressiu, reforcem sense adornar-nos el funcionament de base i el quequeig en si, d'una banda, perquè incidim directament sobre la parla i l'expressió que en ells els genera

molta inquietud, ja que no poden parlar obertament, amb la qual cosa reforcem la dificultat forçant la repressió, i de l'altra perquè podem ajudar a perpetuar el símptoma en no resoldre el problema bàsic: **la lliure expressió dels seus sentiments.**

Si treballem protocol·lariament en aquestes edats ens quedem a la superfície, en aliança amb el funcionament familiar que sovint considera "que no hi ha res més de què preocupar-se, perquè "és tot un problema de parla", "és un nen perfecte si no fos per això..."

Amb la meva experiència he pogut constatar que, un cop identificada la dinàmica, ja es produeixen millores en l'ajut a la família a canviar la manera de mirar-se el fill, i veuen més enllà del nen que quequeja, el nen necessitat i insegur que no sap dir amb paraules per començar el que li passa.

És força efectiu iniciar la intervenció ajudant-los a obrir les seves vies d'expressió, fins i tot desplaçant inicialment l'interès pel llenguatge oral, potenciant el joc simbòlic i el dibuix creatiu. D'aquesta manera, **si ells poden treure de mica en mica i sense por els seus fantasmes interiors, els monstres, els taurons, els malvats, etc i nosaltres els podem ensenyar a poc a poc a donar nom a les seves inquietuds,** com l'enuig, la por, la solitud, l'espant..., i a fer-los el relat, es van sentint alleugerits i aprenen a fer-ho. D'aquesta manera milloraran notablement el símptoma i la seva qualitat expressiva, que ja està lliure de la pressió que tenia. És llavors quan podem anar abordant la seva expressió d'una manera formal, la dicció, el ritme, etc. perquè ja estan en disposició de fer-ho.

Dibuix amb 4 anys i 6 mesos

Dibuix amb 5 anys

Resum del treball realitzat, la història personal i els dibuixos d'un pacient.

MATERIAL PRÀCTIC

NICOLÀS

Nen de 4 anys 6 mesos amb severes dificultats de llarga evolució, tant pel que fa a la fluïdesa com a la pobresa expressiva, juntament amb mostres "explosives" i inesperades d'agressivitat, com seqüències d'insults o llançament d'un objecte a un familiar quan aquest dormia. Es tracta d'un fill únic "inesperat" en una parella madura. La mare va patir una llarga depressió postpart per connexió amb el dol per la mort del seu pare, però nega que això l'hagués pogut influir en el seu fill que "estava molt bé i no s'assabentava de res". El pare treballa en seguretat i mostra una pauta d'educació força estricta i exigent. Reconeix que tem que conductes com la desobediència siguin el desafiament a l'autoritat en el futur i el germen de problemes com els que ell coneix en el dia a dia laboral.

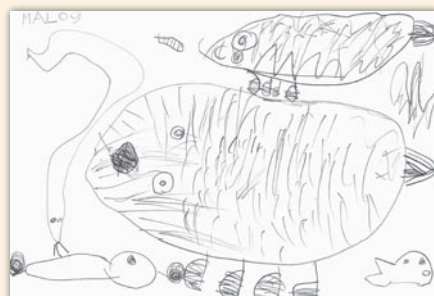
Vaig entendre en **Nicolàs com un nen molt necessitat d'escolta i comprensió, que era fortament reprimat en conductes purament infantils sense espai per mostrar-se naturalment.** Aprofitava esclatxes per treure el malestar, però d'una manera molt abrupta i descompensada. La seva expressió era semblant, molt parca, rudimentària i entretallada. **La disciplina era viscuda com una mostra de no-acceptació, i donava com a resultat un nen molt feble i fràgil que se sentia "un nen dolent que no sabia parlar".**

Les entrevistes amb els pares ràpidament van donar resultats, de manera que es va

modificar notablement la pauta de relació i es va intensificar el vincle, sobre tot d'en Nicolàs amb el seu pare. Paral·lelament, vaig **estimar el joc i el dibuix on va aparèixer de mica en mica l'agressivitat i les pors amagades, la qual cosa va fer que es poguessin tractar i parlar-ne.** Això va permetre que anés modulant els seus impulsos i les accions a fora de la consulta. Amb el temps, la seva expressió va anar millorant notablement: es va enriquir el

seu llenguatge i la capacitat expressiva posant en paraules el seu pensament i mostrant unes capacitats i recursos que abans només es podien intuir. Va aprendre ràpidament a llegir i a escriure.

La fluïdesa va anar augmentant, va millorar força la seva expressió i va desaparèixer el quequeig en alguns períodes de temps. Actualment estaria en procés de remissió.

Dibuix amb 5 anys i 3 mesos

Dibuix amb 5 anys i 6 mesos

Dibuix amb 5 anys i 10 mesos

Dibuix amb 6 anys i 2 mesos

CONCLUSIONS

Considero que estem davant de nens i nenes amb dificultats de comunicació i de relació més enllà del símptoma disfèmic amb famílies i dinàmiques afavoridores. L'abordatge inicial, tenint en compte aquests aspectes i ajudant a rebaixar la resistència i la repressió obrint noves vies d'expressió permet alleugerir la càrrega dipositada en el llenguatge, amb la disminució de la inquietud i la potenciació indirecta (o directa?) de la fluïdesa, la qualitat de la parla i, en definitiva, la qualitat de la seva comunicació.

Vocalia i Comissió de Salut

La Vocal i la Comissió de Salut saluda a tots els col·legiats i les col·legiades i us volem fer cinc cèntims de les tasques que estem fent, que donen continuïtat a les ja iniciades pels anteriors vocals, Diana Grandi, actualment sotsdegana i Andreu Sauca, que continua formant part de la Comissió.

Alguns dels integrans de la Comissió de Salut

Durant aquest curs els components de la Comissió de Salut han variat una mica i ens han deixat per qüestions laborals i personals: Mª Teresa Albareda, Marta Clariana, Montserrat Martinell, Carles Posadas i Mª Carme Ruiz.

Actualment està integrada per Ingrid Creus, Rosa Espín, Natàlia Huertas, Montse Pla, Teresa Rossell, Andreu Sauca, Glòria Tiana, Pilar Tort, Meritxell Valls, Vanessa Vilà i, darrerament s'hi ha incorporat la col·legiada Marisa García.

L'objectiu general pel qual estem treballant és el de **col·laborar per seguir introduint la logopèdia al lloc que li pertoca com a professió sanitària, tant en l'àmbit públic com en el privat.** En aquest sentit es continua **la relació entre el CLC i el Departament de Salut per mitjà de les reunions de Comissió Mixta.** Aquest curs se n'han fet dues, al novembre i al març i una tercera està prevista per al mes de juliol. D'altra banda continuar les **relacions, col·laboracions i negociacions amb les entitats d'assegurança lliure (mútues).**

A les reunions de Comissió Mixta, a les quals assisteix juntament amb la vocal de Salut, la sotsdegana, Diana Grandi i la

secretària tècnica, Elisabeth Dulcet, s'han tractat temes d'importància, com són el **concurs de rehabilitació**, del qual ja esteu informats a través dels fulls informatius del Col·legi. També han sorgit altres vies de treball importants com ha estat la de poder veure si està previst incloure la logopèdia en el proper **Pla de salut de Catalunya**, que encara s'està elaborant, segons ens va informar el Dr. Ricard Tresserres, **subdirector general de Planificació Sanitària**, en una entrevista mantinguda el mes de març. L'anterior Pla de salut arribava fins al 2005 i hi ha un solapament amb el 2006, ja que el proper es publicarà el 2007, probablement durant el primer trimestre de l'any. Ens va informar també que la logopèdia s'inclou ja dins la Cartera de Serveis del SCS, en diagnòstics derivats d'AVC i Disfèmia, a causa de la demanda que hi ha hagut des de les associacions de disfèmia catalana i espanyola, així com en la **Guia de l'ictus**, en l'elaboració de la qual van col·laborar logopedes. En el proper Pla de salut hi ha diversos plans directors i es podrà valorar en quin o en quins es podria incloure la logopèdia: ictus, oncològic, sociosanitari, salut mental i immigració.

També s'han establert contactes amb l'**AATRM** (Agència d'Avaluació de Tec-

nologia i Recerca Mèdica), perquè ens orienti (al CLC) per a l'elaboració de **guies de pràctica clínica**, amb la finalitat de poder consensuar criteris, tant de diagnòstic com de tractament de les diferents patologies logopèdiques, tasca que és de gran envergadura, però de gran rellevància per a la nostra professió.

Una de les tasques en què ha estat treballant la Comissió de Salut i que havia estat encomanada expressament pel Departament de Salut l'any 2004 ha estat la **revisió de la Taula Llevant**, que és una taula que fa referència a temes específics de l'evolució del llenguatge i que està a dins els **Protocols del Nen Sa** i també s'iniciava un **Protocol del Nen de Risc**, on es veia interessant la nostra participació en els aspectes referents al llenguatge. En la Comissió hem estat treballant en l'elaboració de la nova Taula Llevant a la qual hem donat un nom provisional, **Taula MEI**. També hi hem donat un nou format, amb la finalitat que en sigui més pràctic l'ús. Per a l'elaboració d'aquesta taula s'ha demanat l'opinió de pediatres, ja que són els professionals que l'hauran d'utilitzar. Estem en contacte amb els tècnics del Departament de Salut que estan elaborant els Protocols del Nen Sa i del Nen de Risc i properament tindrem una reunió per presentar la taula elaborada per la Comissió.

A més, també s'ha estat treballant en dues subtaules més per derivació a logopèdia des d'ORL i Odontologia, per a l'elaboració de les quals també s'han tingut en compte els criteris de professionals otorinolaringòlegs i odontòlegs.

Una altra tasca que des de la Comissió de Salut ens hem proposat donar continuïtat és la del treball fet sobre el **Mapa de la Logopèdia a Catalunya**, per actualitzar-lo, ja que s'hauria de fer cada tres anys i cal revisar-lo des de gener de 2004. És una tasca laboriosa, però és important continuar-la, ja que ens permet tenir dades

sobre el nombre de places de logopedes dins l'àmbit de la sanitat pública.

Pel que fa a la logopèdia en la sanitat privada, s'ha fet un seguiment del **Conveni de Sanitat Privada**, del qual també us hem anat informant en els fulls informatius i el qual es tornarà a negociar a partir del gener de 2007. S'han mantingut converses periòdiques amb la Sra. M. Àngels Hoyos, **responsable de sanitat privada de CCOO**, i ens ha informat que el tema de les categories i tot el tema laboral es tractarà el gener de 2007, que es tornarà a negociar el nou conveni amb la Patronal. Quant a les taules salarials de Tarragona és correcte aplicar, si cal, la Taula General, que es la de Barcelona, Lleida i Girona, a la qual s'equipararà definitivament el 2008.

També en l'àmbit de la sanitat privada, una altra tasca que ha realitzat la Comissió de Salut ha estat la de seguir el treball ja iniciat anteriorment referent a la relació i a les negociacions amb les **entitats d'assegurança lliure (mútues)**. Ja l'any 2005 es va fer el II Fòrum de Logopèdia i Salut, on es va tractar aquest tema i per donar-hi continuïtat es va creure convenient elaborar un **qüestionari amb la finalitat d'obtenir informació sobre la cobertura de la logopèdia en aquestes entitats**, així com les condicions d'accés dels professionals als seus quadres mèdics o guies de serveis, quins especialistes fan les derivacions, si es fa algun tipus de control de qualitat dels tractaments que es realitzen, les tarifes de preus per sessió, etc. També se'ls hi va oferir la possibilitat d'establir un conveni amb el CLC per vetllar per tots aquests aspectes relacionats amb la nostra professió. El qüestionari es va enviar juntament amb una carta el passat mes de gener i hem rebut resposta de nou entitats: Mútua de Transports de Barcelona, Mútua de Terrassa, la Nova Aliança Mataronina, la Mútua de Granollers, Caser, l'Atlàntida, ASISA, Agrupació Mútua i l'Aliança.

La Comissió de Salut té com a objectiu seguir contactant amb aquestes entitats a fi d'establir els convenis de col·laboració amb les que hi han manifestat interès, com també amb les que ens han adreçat la informació, i realitzar-ne un seguiment. D'altra banda, hem de posar-nos en contacte amb les entitats que no ens han enviat el qüestionari, però que sabem que ofereixen cobertura logopèdica, com són DKV, Adeslas, Mapfre i Sanitas, entre d'altres.

Paral·lelament a això es va establir un acord de col·laboració amb l'entitat d'assegurances de salut **Aliança**, de la qual també us hem anat informant puntualment i que ha inclòs la logopèdia en una **Guia de serveis** publicada el mes de gener passat. La nostra especialitat figura dins aquesta guia en l'apartat de "Serveis de Salut Integral", juntament amb altres especialitats com l'acupuntura, l'homeopatia, la podologia i la psicologia. Des de la Direcció Tècnica d'aquesta entitat es va rebre una carta en la qual ens deien que varen examinar totes les propostes que ens vau fer arribar els que hi estàveu interessats (un total de 167 propostes) i que nosaltres els vàrem entregar, però va ser totalment impossible incloure-les-hi totes i varen fer una selecció per zones on tenen més associats. A tots als que varen escollir, els van enviar una carta explicativa del funcionament d'aquest servei i la Guia de serveis on constaven les seves dades. De la resta de professionals que no van poder-se incorporar a la guia, ens van dir que es guardarien les dades per si fos necessari fer-ne una ampliació en un futur, ja que aquesta primera guia de serveis és oberta i es podrà anar ampliant amb el temps i segons les necessitats dels seus socis.

Una altra tasca que realitzem a la Comissió és la revisió del **Diario médico**, a través de la seva pàgina web, **www.diariomedico.com**, per poder tenir informació d'articles relacionats amb la nostra professió, tant des de

l'aspecte laboral com científic. Entre els components de la comissió ens hem repartit els temes per especialitats que ens poden interessar, principalment: neurologia, rehabilitació, otorinolaringologia, odontologia, pediatria...

Un altre objectiu de la Vocalia de Salut és el de col·laborar amb les altres vocalies i comissions del CLC, com pot ser amb la de Benestar i Família, ja que hi ha àmbits d'actuació comuns. La vocal de Salut va assistir al **II Congrés de Professionals i Entitats de Geriatria i Gerontologia de Catalunya**, el dia 17 de març, a la Farga de l'Hospitalet, i va estar a la Taula 4: "Salut, de la rehabilitació a la intervenció social. Una mirada des de la complementarietat", on es va presentar com treballa un equip multidisciplinar d'atenció a la gent gran i on va quedar clar que no figura el logopeda com a integrant d'aquest equip i, de moment, no està previst que hi sigui, únicament el tenen com a consultor.

Finalment volem informar-vos que la Comissió de Salut tenim previst també afavorir espais de trobada entre els logopedes que treballem en l'àmbit de la salut i estem organitzant la **2a Trobada de Logopedes de l'àmbit de la Salut, tant públic com privat** per donar continuïtat a la 1a trobada que es va fer el març de 2003 i poder compartir experiències professionals amb el tema: **"Guies de pràctica clínica i protocols d'actuació: de l'esforç i creativitat personals cap a uns criteris unificats"**. Aquesta trobada la farem al mes de novembre.

Per a l'any 2007 tenim previst organitzar el **4t. Fòrum de Logopèdia i Salut**, del qual ja us anirem informant, però el tema ja us el podem avançar: parlarem de la **interdisciplinarietat, tant en la formació com en l'exercici de les professions sanitàries** que estiguin relacionades amb la nostra.

Serveis Col·legials

Assessoria laboral

L'assessoria laboral ofereix assessorament sobre qualsevol dubte o problema en relació a la vostra situació laboral (drets, reclamacions, acomiadaments, salaris, jubilacions...)

Podeu consultar de forma puntual i gratuïta, o bé per telèfon a la seu del Col·legi o bé personalment, concertant cita prèviament.

Assessoria fiscal

L'assessoria fiscal ofereix assessorament sobre tribucacions, dubtes referents a impostos i altres aspectes econòmics relacionats amb l'exercici lliure de la professió per compte propi.

Es pot fer per telèfon o bé personalment concertant cita prèvia.

Assessoria jurídica

L'assessoria jurídica ofereix assessorament sobre qüestions jurídiques, civils o penals, derivades de la pràctica professional o bé de l'entorn professional. Es pot consultar per telèfon a concertant cita prèviament.

Assegurances

El Col·legi ha subscrit un conveni amb la corredoria d'assegurances Broker's 88, per tal de donar cobertura i informació a tots els col·legiats. Aquesta corredoria és la que proporciona la pòlissa de responsabilitat civil als col·legiats inclosa en la quota. Els col·legiats aollits a la quota de No Exercent no tenen aquest servei. Per qualsevol dubte podeu contactar amb el Col·legi.

Servei financer

El conveni amb el Banc de Sabadell Atlàntic –Tecnocrèdit, ofereix als col·legiats diferents productes financers amb notables avantatges econòmiques i fiscals:

- Crèdits especials als col·legiats
- Assessorament bancari i financer, sense cost
- Comptes corrents d'alta rendibilitat, amb targetes especials pels col·legiats
- Productes d'estalvi i pensió, a curt i llarg termini
- Finançaments mitjançant pòlisses de crèdit, préstecs per a primera instal·lació o modernització de la consulta, préstec per automòbils, hipoteques per a la vivenda, leasing per maquinària...

Contactar amb el Col·legi o amb l'oficina del Banc de Sabadell més propera

El CLC és el

Full informatiu

Els col·legiats reben l'actualitat del Col·legi i tot allò que sigui d'interès per a la professió i els professionals a través de la informació del Full informatiu.

Revista Logopèdia

El CLC edita una revista de periodicitat semestral, amb notícies, ressenyes de llibres, articles, entrevistes... d'interès per a la logopèdia.

Formació

El CLC organitza activitats formatives, fòrums de debat... segons necessitats i expectatives dels professionals de la logopèdia, cursos, xerrades, col·loquis... Amb importants descomptes pels col·legiats.

Els col·legiats aollits a la quota de No Exercent no tenen aquest servei.

Borsa de treball

Servei per a tots els col·legiats que busquin o vulguin canviar de feina i per derivar-los els usuaris que demanen un professional. Caldrà enviar a través de la nostra web: www.clc-logopedia.org la sol·licitud del password per poder accedir a la secció de la borsa de treball.

Els col·legiats aollits a la quota de No Exercent no tenen el servei derivació d'usuaris.

Gestió col·legial

Compulses de documents, certificats

Servei d'informació professional
Informació sobre convocatòries d'oposicions, cursos, postgraus, seminaris, jornades...

Futur

S'accepten tota mena d'idees per obrir nous serveis col·legials. Adreçar-les a gerència.

teu Col·legi

Esdeveniments del CLC

Estem organitzant dos esdeveniments molt importants per al CLC: les 4es Jornades de Logopèdia i Odontologia dins el Fòrum Dental del Mediterrani i el 2n Congrés del CLC. Us avancem els preprogrames.

Reserveu-vos aquestes dates!

4es Jornades Logopèdia i Odontologia Fòrum Dental del Mediterrani

29 de marzo de 2007

Palau de Congressos de Montjuïc - Barcelona

Pre Programa

09:00 a 09:30

Entrega de documentació

09:30 a 09:45

Apertura de las Jornadas: Josep Lluís Navarro Majó - Presidente del COEC - y Anna Civit Canals - Decana del CLC

09:45 a 10:15

El rol del pediatra en la detección precoz de las disfunciones del sistema estomatognático. Josep Lluís Grau Vila – Pediatra adjunto del Servicio de Pediatría del Hospital de Igualada y del CAP Ramona Vía (El Prat de Llobregat)

10:15 a 10:45

Alteraciones orofaciales más frecuentes en Odontopediatría. Antonio Galán González – Estomatólogo – Profesor de la Universidad de Sevilla y Secretario de la SEOII (Sociedad Española de Odontología Infantil Integrada)

10:45 a 11:15

Alteraciones de las funciones orales, maloclusión y disturbios posturales. Pasqualina Andretta – Logopeda especializada en la terapia del equilibrio muscular orofacial. Profesora de la Diplomatura de Logopedia de la Universidad de Padova (Italia)

11:15 a 11:45

descanso – café

11:45 a 12:15

Recursos facilitadores para la automatización de la deglución en tratamientos de Ortodoncia. Joan Pau Marcó - Licen-

ciado en Medicina y Estomatología. Ortodoncista especializado en Ortodoncia Lingual (Barcelona)

12:15 a 12:45

Periodoncia y Logopedia: un paso más en el camino de la interrelación profesional. Juan Rumeu Milà – Licenciado en Medicina y Estomatología – Especialista en Periodoncia e Implantes (Barcelona)

12:45 a 13:30

Mesa redonda. Modera: Diana Grandi - Vice decana del CLC - Licenciada en Fonoaudiología - Logopeda especializada en Terapia Miofuncional y formadora de logopedas en TMF (Barcelona)

13:30 a 15:30

Comida

15:30 a 18:30

Presentación de casos clínicos a cargo de diferentes profesionales:

- Ortodoncia infantil y Logopedia
- Ortodoncia en adultos y Logopedia
- ORL, Logopedia y Ortodoncia
- ATM y Logopedia
- Periodoncia y Logopedia
- Cirugía ortognática y Logopedia
- Terapia Miofuncional en casos especiales

18:30 a 19:15

Comentario y discusión sobre los casos presentados

19:15

Cierre de las Jornadas

Talleres de evaluación miofuncional

**30 de marzo
de 2007**

Se plantea esta actividad como una tarea divulgativa de la labor del logopeda y sobre todo como una contribución social, mediante la evaluación infantil gratuita de las disfunciones orofaciales que inciden negativamente sobre el S.E.

Metodología: un grupo de logopedas realizará la valoración de la respiración, la deglución y los hábitos lesivos en los grupos de niños que acudirán para el examen odontológico gratuito.

Horario:
a definir

Coordinan:

Graciela Donato y Diana Grandi
- Logopedas especializada en Terapia Miofuncional. Formadoras de logopedas en TMF

2n Congrés Internacional del CLC

6, 7 i 8 de juny de 2007

CosmoCaixa - Barcelona

PREPROGRAMA

Conferència inaugural a càrrec de: Marc Fey - University of Kansas, EEUU

BLOC CIENTÍFIC:

- Llenguatge i lectoescriptura
- Disfuncions orofacials
- Neurologia i comunicació

BLOC PROFESSIONAL:

- L'exercici professional del logopeda en els diferents àmbits: sanitari, educació, benestar i família i justícia
- La logopèdia en l'Unió Europea i en el Estat Espanyol

TALLERS:

- Disfàgia
- Lectoescriptura
- Veu
- TCE
- Noves tecnologies aplicades a la logopèdia
- Disfèmia
- Com muntar una consulta de logopèdia

Comptarem amb la valuosa participació de ponents nacionals i estrangers. Han confirmat l'assistència:

- Víctor Acosta (Univ. de La Laguna, Tenerife)
- Hugo Aravena (Univ. de Barcelona)
- Claustre Cardona (CREDA del Baix Llobregat)
- Jordi Coromina (Centre Mèdic Teknon, Barcelona)
- Graciela Donato (Pràctica privada, Barcelona)
- Marc Fey (Univ. of Kansas, EEUU)
- Rosa Gassió (Hospital St. Joan de Déu, BCN)
- Juan José Huertas (H. Pcial. de Rosario, Argentina)
- Ma. Fernanda Lara (Univ. de Bogotá, Colòmbia)
- Irene Queiroz Marchesan (CEFAC, Brasil)
- Manel Roig (Hospital de la Vall d'Hebró, Barcelona)
- Mireia Sala i Torrent (Centre Trivium, Barcelona)
- Josep M. Vila (Univ. Ramon Llull, Barcelona)
- Mariona Ruana (Centre Thaïs, Tarragona)

Esperem comptar també amb la participació de:

- Representant de la CPLOL
- Representants de la administració autonòmica: Departaments de Salut, Educació, Benestar i Família i Justícia

I per a la conferència de clausura:

- Eduard Punset (Escriptor i divulgador científic)

Agenda

PROGRAMACIÓ FORMACIÓ CONTINUADA DEL CLC CURS 2006-07

A Barcelona

- **Seminari de tècniques de fisioteràpia aplicada 8a edició.**

Dies: 7 i 21 d'octubre de 2006.

Durada: 20 hores.

- **Curs de la informàtica aplicada a la logopèdia 6a edició.**

Dies: 7 i 21 d'octubre i 4 i 18 de novembre de 2006.

Durada: 30 hores.

- **Curs de disfuncions orofacials 1r nivell 11a edició.**

Dies: 28 d'octubre i 4, 11 i 18 de novembre de 2006.

Durada: 30 hores.

- **Seminari de la intervenció en el llenguatge 2a edició.**

Dies: 23, 24 i 25 de novembre de 2006.

Durada: 16 hores.

- **El parlar dels infants:
alteracions dels aspectes formals del llenguatge.**

Dies: 15 i 16 de desembre de 2006.

Durada: 10 hores.

A Tarragona

- **Jornades de disfuncions orofacials:**

**1a/ La deglució disfuncional:
causa o conseqüència de la maloclusió?**

Dia: 30 de setembre de 2006.

Durada: 5 hores.

**2a/ La postura lingual en repòs com
a factor desestabilitzant del S.E.**

Dies: 21 d'octubre de 2006.

Durada: 5 hores.

Girona

- **El parlar dels infants:
alteracions dels aspectes formals del llenguatge.**

Dies: 16 i 23 de setembre de 2006.

Durada: 10 hores.

PREMIOS AICE 2005

Como cada año, en la **Jornada de Intercambio**, la **Asociación de Implantados Cocleares de España** concede los premios AICE a aquellas personas o instituciones que el Jurado considera que han contribuido a los fines estatutarios de la Asociación.

En esta **XI edición de la Jornada**, celebrada en Madrid el 13 de mayo, los premios han sido otorgados a:

Sr. Juan Gassó

Fundador de la empresa GAES, por su trayectoria en el mundo de la sordera y que ha convertido a GAES en el más importante distribuidor de Implantes Cocleares en España.

Recogió el Premio, Javier García, responsable del área de implantes auditivos de dicha compañía.

Dr. Javier Cervera

Responsable del Programa de implantes cocleares infantil del Hospital Universitario del Niño Jesús, que aunque no fue uno de los primeros que se iniciaron, podemos decir que ha alcanzado un grado de madurez y desarrollo muy importantes y se ha convertido en referente de la implantación pediátrica en España.

Recogió el premio el propio Dr. Cervera.

Dr. Felipe Moreno

De la Unidad de Genética Molecular del Hospital Ramón y Cajal, por la investigación genética que está efectuando dicha unidad sobre la sordera.

El premio fue recogido, en su nombre, por la Dra. Alba Marina Hernández, investigadora del mismo Departamento.

Premio al voluntario

Cada año, el jurado concede un Premio AICE a uno de sus voluntarios, en agradecimiento a la labor desinteresada y -en esta ocasión- el premio resultaba evidente para todos los que han seguido los acontecimientos de la Asociación y han visto culminar uno de los logros más importantes del año 2005, que ha sido el cambio de criterio de la Agencia Tributaria aplicable al IVA en los diferentes supuestos del implante coclear. Esto ha sido posible gracias al trabajo de muchas personas involucradas, pero especialmente de una de las socias. Se ha querido premiar a **Sara Vázquez** su tiempo, dedicación y perseverancia.

AICE se enorgullece de las ideas y objetivos que se van desarrollando respecto al colectivo de implantados cocleares y de las personas sordas en general.

El acto de la entrega de premios fue amenizado por un concierto de acordeón a cargo de la concertista **Conchita de la Fuente**, sorda implantada coclear y miembro de la Junta Directiva de la Asociación de Implantados Cocleares de la Comunidad de Madrid.

EDUCACIÓN

Las nuevas carreras universitarias durarán 4 años, como las actuales

El título de grado, que sustituirá al de licenciado, requerirá un proyecto práctico

Educación prevé que el próximo curso empiecen los primeros estudios reformados

ANTONIO M. YAGÜE
MADRID

La mayoría de las futuras titulaciones universitarias de grado tendrán una duración de cuatro años, un periodo similar a la mayor parte de las licenciaturas actuales, a las que sustituirán totalmente a partir del 2010. Los estudios estarán integrados por tres años iniciales, tiempo necesario para superar 180 créditos, y otro año, con 60 créditos de formación adicional, destinado al proyecto fin de carrera o a prácticas tuteladas en laboratorios o empresas.

El Ministerio de Educación y Ciencia (MEC) ha optado por esta fórmula en las directrices para adaptar las titulaciones al espacio europeo, según expuso ayer al Consejo de Coordinación Universitaria (CCU), el máximo órgano consultivo del sistema universitario español.

TRECE TITULACIONES // La reorganización, que dejará como están las actuales licenciaturas de Medicina y de Arquitectura, ha concretado ya las directrices generales para 13 titulaciones: Física, Biología, Geología, Matemáticas, Química, Filosofía, Historia, Geografía, Historia del Arte, Lenguas y Literaturas Modernas,

La estructura de las futuras carreras universitarias

Cada crédito equivale a entre 25 y 30 horas de clase, trabajos o estudios del alumno

FORMACIÓN BÁSICA

Duración **3 años** ▶ **180 créditos**

Dos tercios de los contenidos serán diseñados por el Gobierno y un tercio por cada universidad

TÍTULO ACADÉMICO: **Diploma no oficial**

FORMACIÓN PRÁCTICA

1 año ▶ **60 créditos**

Proyecto de fin de carrera, prácticas tuteladas, estancias clínicas
TÍTULO: **Grado** (actual licenciado)

POSGRADO

1 año ▶ **60 créditos**

Profesional, académico o investigador
TÍTULO ACADÉMICO: **Máster** (de orientación profesional o académica)

Para obtener el título de máster son necesarios 300 créditos. Si el alumno no ha realizado la formación práctica, el posgrado durará dos años

DOCTORADO

Duración aproximada **3 años** ▶ **No se mide en créditos**

Formación investigadora
TÍTULO ACADÉMICO: **Doctor**

Foto: Ministerio de Educación y Ciencia

EL PERIÓDICO

Magisterio Infantil, Magisterio de Primaria y Psicología.

El secretario de Estado de Universidades, Salvador Ordóñez, anunció que a lo largo de febrero se diseñarán otros 22 títulos, entre los que figuran las filologías de las lenguas autonómicas (catalán, gallego y vasco).

El MEC se ha fijado como objetivo que en el curso 2007-2008 comiencen a implantarse algunas licenciaturas de nuevo diseño. Las titulaciones de carreras técnicas serán abordadas más adelante, pero todas deberán estar listas en el 2007. En es-

tos casos, las denominaciones deben modificarse porque, según directrices europeas, no pueden seguir llamándose dos carreras (una técnica y otra superior) del mismo modo, como ocurre en España.

MENOS OFERTA // Ordóñez explicó que el MEC elaborará el 66% de los contenidos comunes o de formación académica básica para toda España, hasta un total de 120 créditos. El 33% restante (60 créditos) serán establecidos por cada centro universitario. Las universidades también podrán diseñar los 60 créditos de for-

mación adicional y las menciones o especialidades que podrán elegir los alumnos tras iniciar una carrera más generalista. En principio, los estudiantes podrán elegir entre al menos 79 carreras y 30 másteres oficiales, en lugar de las 140 carreras que existen en la actualidad.

El Ministerio de Educación recomendó que las universidades lleguen a acuerdos sobre la estructura, el contenido y reconocimiento de los estudios para facilitar la movilidad de los estudiantes. Ordóñez explicó que las menciones serán homologables y sus contenidos deben

ser absolutamente comparables si tienen el mismo nombre. Así, serán posibles los títulos dobles y los compartidos entre universidades españolas y extranjeras.

DISEÑO A LA CARTA // El objetivo, según la secretaría de Estado de Universidades e Investigación, es que en el futuro cada estudiante pueda «diseñar su propia carrera y su proyecto de vida». Así podrá estudiar una carrera de grado con una denominación general o tronco común y, a continuación, una especialidad u otra e incluso varias. ■

las novedades LA TERMINOLOGÍA DE LA REFORMA

La reforma que se avecina introduce una nueva terminología para referirse a aspectos que hasta ahora se denominaban de forma distinta o que aparecen por vez primera en la arquitectura de los estudios superiores.

CRÉDITO EUROPEO (ECTS) Es la nueva unidad para medir el tiempo que los estudiantes han de dedicar a la carrera. Un crédito equivale a invertir entre 25 y 30 horas a los estudios, no sólo a través de la presencia en el aula, que es lo que

hasta ahora se ha venido computando, sino también con el trabajo que se realiza en el exterior. Para cursar 60 créditos es preciso un curso académico.

TÍTULO DE GRADO Viene a sustituir a los de licenciado y diplomado, categorías que se fundirán en una. En la mayoría de las carreras se obtendrá tras cursar 180 créditos ECTS a lo largo de tres años, más otros 60 créditos durante un cuarto año que, a diferencia de los anteriores, se invertirán en la confección de un proyecto de fin de carrera o en prácticas. En principio se anuncia como un título que habilitará para el ejercicio profesional.

TÍTULO DE POSGRADO Si el de grado se entregará tras acumular 240 créditos, el de posgrado o máster requerirá 300, o sea, 60 más. Es un itinerario ideado para la especialización. El título, oficial, estará subvencionado en las universidades públicas, aunque se ignora en que proporción, y

convivirá con la actual oferta de másteres a precios privados o de mercado, que seguirán sin ser reconocidos como títulos oficiales.

MENCION Acompaña al título de grado para identificar la rama en la que, dentro de la carrera, el estudiante ha concentrado su formación con vistas a ejercer una determinada actividad en el mercado laboral después de seguir uno o dos cursos de contenidos más generalistas. Por ejemplo: Ingeniería Industrial. Mención Textil. O Ciencias de la Comunicación. Mención Publicidad.

SUPLEMENTO AL TÍTULO Expedido por cada universidad, describe los contenidos formativos que han sido abordados por el alumno, sus habilidades y competencias y las calificaciones obtenidas. Ideado para contribuir a fomentar la movilidad laboral dentro de la UE, pretende que el empleador conozca las potencialidades del titulado a la hora de contratarle. JORDI CASANOVES

Us adjuntem el retall de
prensa que va publicar el
diari El Periódico sobre
el tema de reforma de les
Titulacions

Creiem que es força
interessant i que potser no tots
varen poder-ho veure.

Continuemos analizando los Aspectos éticos y legales de la historia clínica

Diana Grandi, vicedegana del CLC y Máster en Bioética y Derecho – UB

El ejercicio de las profesiones sanitarias, ya sea en el ámbito público como en el privado, se basa en la relación entre el profesional sanitario y el paciente. De esa relación se desprenden una serie de derechos y deberes recíprocos y la Historia Clínica es el documento donde debe quedar reflejado el cumplimiento o incumplimiento de los mismos.

La finalidad de este artículo es dar continuidad al tema iniciado en la Revista nº 10 sobre la Historia Clínica (HC) y sus aspectos éticos y legales.

En el número anterior se definió qué es la Historia Clínica, cómo se presenta, qué elementos ha de contener y cuáles son sus objetivos. También se comentó quién tiene acceso a la H.C. y se resaltó que la titularidad del contenido de la H.C. es el propio paciente.

Este hecho, que es relevante para establecer una relación profesional basada en la autonomía del paciente, significa que éste tiene derecho de acceso a la documentación contenida en la H.C. y a obtener copia de la misma.

En alguna ocasión hemos recibido alguna consulta en el CLC respecto a la obligación que tenemos los logopedas de dar al paciente o a sus padres -en caso de un menor de edad- las pruebas que le hemos realizado en la exploración diagnóstica, cuando éstas son solicitadas, por ejemplo, para llevar a otro centro o profesional. Cabría aclarar que nuestra obligación estriba en brindar -de manera oral y/o escrita- la información relativa al resultado de dichas pruebas, pero no las pruebas en sí mismas, que por otra parte, en manos de personas inexpertas, podrían ser interpretadas erróneamente.

Como ya se ha expuesto en el número anterior de La Revista, limitar el acceso del paciente a la información contenida en la HC no debería ser una opción del profesional, salvo en el caso de un paciente afecto de enfermedad mental por la cual no pueda regir sus actos.

No olvidemos las disposiciones sobre conservación de la HC que establece la "Ley 41/2002 Básica Reguladora de la Autonomía del Paciente y de Derechos y Obligaciones en materia de información y documentación clínica", que podemos recordar en el texto inicial (Revista 10)

Pero en este caso, y teniendo en cuenta que la normativa vigente exige efectuarla de manera obligada, queremos profundizar en las características y en los requisitos que debe reunir una H.C.:

CARACTERÍSTICAS de la H.C.

1- Confidencialidad: la H.C. es el documento más privado que puede existir de una persona. El deber de guardar el secreto médico (podríamos ampliar la expresión y hacer referencia a cualquier profesional sanitario) viene de la antigüedad, pero sin embargo mantiene toda su vigencia, salvo las excepciones que permitan quebrantar esta obligación. El Código de Ética del CLC establece respecto a este tema:

1. El logopeda tiene el deber de mantener en secreto todo aquello que conoce del paciente en cualquier ámbito del ejercicio de su profesión, durante su intervención y también después, con excepción de los siguientes casos:

1.1 Si existe un consentimiento escrito del paciente o de su representante legal

1.2 En caso de incapacidad, cuando sea necesario comunicar informaciones en interés suyo, a uno de sus familiares/tutores/responsables legales

1.3 Cuando actúe en calidad de perito

2. El logopeda tiene el deber de mantener actualizados los dossiers de sus pacientes y dispondrá los medios necesarios para que su contenido permanezca confidencial, respetando las leyes de protección de datos.

Siempre se ha de tener presente lo que establece la Ley de Protección de Datos de Carácter Personal y el derecho de confidencialidad e intimidad que tiene el paciente, incluso de mantener bajo reserva determinados hechos, siempre y cuando éstos no perjudiquen directa o indirectamente a terceros.

Por otra parte, si bien la informatización de la H.C. aporta muchas ventajas, en algún caso puede tener como inconveniente poner en peligro el derecho a la intimidad y confidencialidad del paciente. Respecto a este particular hay que decir que el paciente tiene el derecho a ser informado sobre la informatización que se realizará de sus datos y por tanto, tiene también el derecho a negarse a que esto se realice.

2- Seguridad: en la H.C. ha de constar la identificación del paciente como así también la de los profesionales sanitarios que intervienen a lo largo del proceso asistencial.

3- Disponibilidad: preservando siempre la confidencialidad y la intimidad del paciente, la H.C. ha de estar disponible no sólo para que accedan a ella tanto el paciente como los profesionales implicados, sino que también ha de estar disponible ante requerimiento judicial o con fines epidemiológicos, de salud pública, investigación y docencia.

4- Única: la Ley General de Sanidad en su artículo 61 establece que la H.C. ha de ser única para cada paciente, lo cual conlleva beneficios de gestión sanitaria y facilita la labor asistencial. En este sentido, la Administración quiere dar un paso más implementando de aquí a un tiempo –aún indefinido- la “Historia Clínica compartida a Catalunya”:

“El Departament de Sanitat i Seguretat Social, amb l'objectiu d'avançar en la configuració d'una historia clínica única per pacient, ha de promoure, mitjançant un procés que garanteixi la participació de tots els agents implicats, l'estudi d'un sistema que atenni l'evolució dels recursos tècnics, possibiliti l'ús compartit de les històries

clíiques entre els centres assistencials de Catalunya, a fi que pacients atesos en diversos centres no s'hagin de sotmetre a exploracions i procediments repetits, i els serveis assistencials tinguin accés a tota la informació clínica disponible” (Disposició Addicional de la Llei 21/2000 de 29 de desembre sobre els drets d'informació concernents a la salut i l'autonomia del ciutadà i la documentació clínica)

5- Legible: condición indispensable para que no haya ningún tipo de errores en la interpretación del contenido. Esta condición beneficia tanto a los profesionales que intervienen como al paciente.

REQUISITOS de la H.C.

1- Veracidad: es un derecho del paciente que la H.C. sea veraz. Si esto no se cumple, el responsable de la falta puede ser acusado de falsedad documental, delito tipificado en el Código Penal.

2- Exacta: significa que ha de contener precisión en las anotaciones, aunque esto no invalida que el profesional agregue datos subjetivos para acompañar a los datos objetivos.

3- Rigor técnico de los registros: respecto tanto a los datos objetivos de la H.C. como a las apreciaciones subjetivas, debe primar el criterio riguroso y científico, descartando en el registro de los mismos cualquier comentario ofensivo, hacia el paciente o respecto a otros profesionales.

4- Coetaneidad de registros: la H.C. debe realizarse de manera coetánea y simultánea con la asistencia prestada al paciente.

5- Completa: la H.C. debe contener todos los datos del proceso asistencial: datos identificatorios del paciente y sobre su patología, datos administrativos, protocolos de valoración, informes, documento de consentimiento informado, informe de asistencia, protocolos especiales si los hubiera, etc.

6- Identificación del profesional: en la H.C. ha de constar de manera legible la identificación (nombre, firma y nº de colegiado) de todo profesional sanitario que intervenga en el proceso clínico-asistencial.

Por último cabe resaltar la importancia que tiene la H.C. como elemento probatorio en casos de responsabilidad clínica-asistencial. La H.C. posee un gran valor jurídico en los casos de responsabilidad sanitaria, ya que se convierte por orden judicial en prueba material principal de todos los procesos de responsabilidad médico-asistencial. En dichas ocasiones la H.C. permite evaluar la calidad asistencial del profesional.

Por esto mismo, la H.C. es un instrumento importantísimo de dictamen pericial, ya que puede constituirse en elemento clave en un informe pericial sobre responsabilidad sanitario-asistencial.

La falta de realización de la H.C. puede tener varias repercusiones:

- Mala praxis clínico-asistencial, por incumplimiento de la normativa legal
- Riesgo de potencial responsabilidad por perjuicios, tanto al paciente como a la administración
- Riesgo sanitario legal en caso de que sea requerido como elemento probatorio en reclamaciones por mala praxis

BIBLIOGRAFIA

- Col·legi de Logopedes de Catalunya: *Codi d'Ètica Professional dels logopedes*. Barcelona 2003
- Comitè de Bioètica de Catalunya: *Guia de recomanacions sobre el Consentiment Informat*. Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, Barcelona 2003
- Departament de Salut: *Història Clínica Compartida a Catalunya: una eina al servei del ciutadà*. Generalitat de Catalunya, Barcelona Oct. 2005
- Giménez, D.: *La historia clínica*. Associació de Bioètica i Dret, Barcelona 27/06/00
- Grandí, D.: *Aspectos éticos y legales de la historia clínica*. Revista Logopèdia del CLC nº 10, Barcelona des. 2005

Volem compartir experiències com a logopeda a l'estranger

Sònia Vilaltella

El meu interès a treballar com a logopeda a l'estranger va ser com a conseqüència de la meva inquietud personal i per les escasses oportunitats de realització professional que em vaig trobar quan vaig acabar d'estudiar. A Catalunya hi vaig trobar alguna feina però em veia mancada de reptes i necessitava explorar el que es donava fora de casa.

El primer contacte el vaig tenir amb Irlanda, buscant a través d'Internet vaig trobar un grup de famílies que necessitaven persones interessades a treballar amb els seus fills autistes. Com a logopeda vaig ser molt ben rebuda i de seguida es van posar en contacte amb mi. Quan vaig arribar vaig començar a treballar com a tutora d'aquests nens utilitzant els meus coneixements de logopeda i fent les tasques de seguir els programes que les famílies havien escollit per treballar (en aquest cas Floortime de Greenspan). Així que no podia treballar exclusivament com a logopeda i el principi va ser lent i amb poca feina, però amb ells se'm van obrir les portes per conèixer el món de l'autisme. Al mateix temps, un cop allà les famílies van passar la veu i vaig poder tenir l'oportunitat de treballar amb d'altres tipus de trastorns menors fins que finalment vaig poder arribar a fer més tasques de logopeda. A aquesta feina hi vaig arribar amb un nivell d'anglès similar al del First Certificate i amb experiència anterior a treballar utilitzant l'anglès, però vaig continuar estudiant i vaig anar a la universitat per seguir un curs de fonologia i fonètica anglesa (avui

en dia segueixo estudiant anglès). I un fet que em va sorprendre va ser trobar d'altres espanyols, sobretot psicòlegs o gent estudiant a la UNED, que també havien provat sort a l'estranger. El fet negatiu de treballar a Irlanda va ser que sempre em vaig sentir en desavantatge a l'hora de buscar feines relacionades amb l'Estat o altres institucions, pel fet de tenir l'anglès com a segona llengua i no estar col·legiada (que requeria un nivell d'anglès i validacions de pràctiques que no tenia). El fet positiu és que vaig aprendre diferents tècniques per treballar amb nens autistes, llenguatge de signes, PECS, suficient anglès per treballar en retards del llenguatge, i el fet de conèixer que en els països anglosaxons la feina de logopeda està molt valorada i que avui en dia, hi ha una manca de professionals molt gran.

D'Irlanda em vaig moure a Taiwan per raons personals i després de tres mesos de treballar com a professora d'espanyol vaig començar a perdre la confiança a treballar com a logopeda. Però el fet és que vaig descobrir que pel fet de ser logopeda i tenir experiència se'm valorava també dins el món de l'educació i vaig començar a treballar en una escola internacional europea en el Departament d'Educació Especial. La meua tasca era ajudar els nens amb problemes d'aprenentatge a integrar-se a l'ensenyament primari sota la direcció del departament. Novament, a poc a poc vaig anar aconseguint fer-me pas i vaig tenir algunes feines com a logopeda particular. Desavantatges: de nou el fet que l'anglesa no fos la primera llengua crea desconfiança en un primer moment per treballar com a logopeda, menys en països asiàtics, perquè ells

tampoc tenen l'anglès com a primera llengua, però si més no, valoren més els nadius anglosaxons. Avantatges: vaig conèixer el món de les escoles internacionals, vaig aprendre sobre la síndrome d'Asperger, el dèficit d'atenció, els problemes d'aprenentatge escolar i el més curiós: un cas de retard de llenguatge per derivació ambiental en una família de nivell econòmic molt alt.

A hores d'ara em trobo a Hong Kong perquè van traslladar-hi el meu marit, i al mes d'arribar-hi vaig començar a treballar en un centre d'ensenyament en llengua anglesa per a nens autistes que treballen amb el programa d'ABA. Aquest cop, gràcies als coneixements com a logopeda i per l'experiència acumulada ràpidament m'he fet un lloc a l'escola i he passat a ser la logopeda del centre per als pares que demanen sessions particulars. Actualment sóc membre de l'Associació de Logopedes de Hong Kong i estic en contacte amb un centre de logopèdia per ampliar les meves tasques com a tal. Desavantatges: els principis no són mai fàcils i a Hong Kong vaig tenir molts

entrebancs per aconseguir el permís de treball i de residència. Avui en dia ja em puc comunicar i puc treballar amb tota normalitat, però sempre em queda demostrar més que a la resta del que sóc capaç professionalment i sempre he de començar amb tasques menors. Avantatges: la meua experiència amb l'autisme segueix profunditzant gràcies al contacte que tinc amb professionals d'arreu del món i el fet de treballar com a logopeda amb nens que suposen un repte tan gran no deixa d'omplir-me de satisfacció.

Finalment em queda dir que per a mi treballar a l'estranger només ha suposat una millora contínua professional i personal. En cap moment ha estat un camí de roses; he hagut d'acceptar feines per poder tirar endavant econòmicament que no eren la meua primera opció i hi ha hagut temporades en què he notat a faltar la comoditat de poder treballar en un entorn familiar i en el qual et sents segur, però fins i tot en els pitjors moments sempre pensava que tornar no resoluria els meus problemes. Conec gent a Catalunya que treballa feliçment en la logopèdia i a mi també em faria molt feliç arribar-hi algun dia i poder participar a millorar la nostra societat com a logopeda, però si és així sé que serà perquè primer he pogut alimentar algunes de les meues inquietuds personals, alhora que he adquirit molts coneixements que si no m'hagués llançat a explorar, possiblement, mai hauria aconseguit.

Erasmus a Siena

Carmen Forgas. Col. nº 1045

L'últim any de la diplomatura (sóc de la primera promoció de logopedes de la UAB), vaig decidir marxar d'Erasmus a Itàlia. Vaig triar l'Università degli Studi di Siena, el seu programa de logopèdia era bastant diferent del nostre i des d'aquí, no sabia ben bé amb què em trobaria, ja que era la primera logopeda de l'Autònoma que marxava d'Erasmus.

A banda dels infinits problemes administratius i burocràtics, considero l'experiència molt positiva.

Hi ha bastants diferències entre els plans d'estudi de les dues diplomatures. Per començar, la logopèdia està integrada a la facultat de medicina, per tant les classes i les pràctiques es fan a l'Hospital Universitari. Això em va semblar molt interessant, ja que a Catalunya hi havia pocs hospitals on hi hagués la figura del logopeda.

El grup-classe era molt reduït: nosaltres érem 8 alumnes, cosa que no m'anava gens bé per passar desapercebuda. La forma d'avaluar també és diferent, hi ha exàmens molt més sovint i tots són orals, per tant l'italià s'ha de tenir bastant dominat.

I el millor és que les pràctiques es fan des del primer curs a l'hospital, tant a consultes externes com amb malalts de planta, de manera que tens l'oportunitat de veure moltes patologies. Durant l'últim curs comencen a preparar una tesi obligatòria per finalitzar els estudis de logopèdia.

Segons el meu punt de vista, és envejable poder fer una diplomatura en aquestes condicions, sobretot per a les pràctiques.

Ho recomano a tots els que esteu fent la diplomatura, és una experiència que no s'ha de deixar passar!

e-logopèdia (XI)

Andreu Sauca i Balart, col·legiat núm. 101

Programari d'Anàlisi de Veu – II (Sona-Speech II, de KayPentax)

Sona-Speech™ II és un programari basat en el reconegut Visi-Pitch™ IV, també de KayPENTAX. En lloc de fer servir la robusta plataforma del maquinari de Visi-Pitch IV, Sona-Speech II pot executar-se amb targetes de so estàndards per a l'adquisició de dades i la seva reproducció, fent d'ell una possible elecció per a terapeutes que poden fer-lo servir com una eina terapèutica per un ampli ventall de problemes de veu i parla. Proporciona informació visual en temps real dels paràmetres importants i mesures quantitatives per fer un seguiment de l'evolució del pacient.

1. Motor Speech Profile: Versió simplificada de la del CSL. Eina d'anàlisi de la parla/veu dels pacients amb problemes motors com la disàrtria.

2. Real Time Pitch: Mostra la freqüència fonamental i la intensitat relativa en temps real. El treball amb dues finestres permet treballs d'imitació per part del pacient i llur valoració visual i quantitativa.

3. Voice Games: Gràfics animats representen el mateix paràmetre (p.e., to i amplitud) tret a Real-Time Pitch. Els jocs són particularment efectius a la teràpia pel seu aspecte motivador pel nen. Cada joc pot ser modificat pel logopeda per variar la dificultat, depenent del nivell o evolució del nen.

4.- Real Time Spectrogram: Anteriorment era opcional. Pot fer-se servir com a eina d'anàlisi o per entrenar l'articulació. Com a eina d'anàlisi ens dona informació tant de la veu com de l'articulació.

5. Multi-Dimensional Voice Program: MDVP™ treu valors quantitius objectius d'una fonació sostinguda.

6. Waveform Editor: Es tracta d'un editor d'ona sonora amb les opcions més usuals.

7. Auditori Feedback Tools: (AFT) Eina per la retroalimentació auditiva en logopèdia. S'inclouen l'amplificació d'alta fidelitat, audició retardada, soroll blanc d'emascament, metrònom, i altres ...

8. Sona Match: Útil per l'entrenament de l'articulació, adquisició d'una segona llengua, i per la veu cantada. Sona-Match mostra els paràmetres de l'espectre en temps real.

9.- Voice Range Profile: Mòdul Opcional que es ven conjunta e inseparablement d'una tarja de so externa (que podria ser millor) semi-professional, i d'un micròfon de qualitat (llastima que sigui un micròfon instrumental i no un de vocal).

PREU: És força elevat, tot i que no tant com el que varem analitzar al número anterior. Per que us feu una idea, aquí teniu una taula comparativa dels preus dels mòduls d'ambdós programaris (Dr.

Speech i Sona-Speech II) a dia d'avui. Evidentment, aquests preus poden variar en qualsevol moment, però tant el nivell de preu com la proporció crec que seguiran sent més o menys iguals.

Dr Speech	Vocal Assesment	1.279,09 €
	Real Analysis v. std.	1.709,04 €
	Speech Therapy v. std.	1.494,06 €
	Training v. std.	1.494,06 €
Sona-Speech II	v. 3650	2.782,00 €
Mòduls (Multi-Speech)	Phonetogram 4326, m. 3709 (+ hardware)	1.740,00 €

Revisant aquests productes podem extreure les següents conclusions:

Dr. Speech:

Positiu: Una part dels mòduls, al menys els més usuals, estan traduïts a l'espanyol. És un programari força complet si es compren els mòduls principals.

Hi ha la possibilitat de baixar-se demostracions d'Internet, tot i que són molt limitades i és difícil amb elles fer-se una idea aproximada de les seves possibilitats. Orientat a la Clínica.

Negatiu: No hi ha facilitat per a una demostració del producte abans de decidir comprar-lo. És necessari anar a Madrid. Excessivament car.

Sona-Speech II, i Visi-Pitch:

Positiu: Les mesures i estadístiques són de qualitat i estan acceptades per la comunitat científica. Està orientat en part a la Clínica de Veu i Parla. És fàcil obtenir una acurada demostració a Barcelona (Salesa). La darrera versió porta incloses opcions que abans eren opcionals. Tant el servei prevenda com el postvenda són força bons i és d'agrair el bon tracte, tant personal com professional.

Negatiu: Massa lligat a Hardware si es compra amb tots els mòduls. No hi ha possibilitat de prescindir del hardware

RACÓ DEL PROGRAMARI

TRUC SEL·LECCIONAT

Copia de Seguretat en Windows XP Home:

El Windows XP Professional està dotat d'una utilitat anomenada Còpia de seguretat que, òbviament, serveix per efectuar còpies de dels nostres arxius així com de l'estat del Sistema, de manera que sigui senzill recuperar-nos davant qualsevol problema que es pugui produir.

Aquesta utilitat és força semblant a la que teníem al Windows 2000, i té algunes millores interessants, com la còpia "ombra", que permet fer còpies de seguretat d'arxius malgrat que estiguin fent-se servir. També tenim la possibilitat de programar-les en condicions concretes amb el programador de tasques de Windows. Però ... el que passa és que aquest programari tan útil no s'inclou en Home Edition, la versió reduïda per la llar, de Windows XP.

Per tal d'habilitar la còpia de seguretat en la versió Home, introdueix el CD-ROM o DVD de Windows XP Home Edition i ves fins la carpeta:

\\VALUEADD\\MSFT\\NTBACKUP Una vegada en ella, fes doble clic sobre l'arxiu NTBackup.msi. i s'iniciarà la instal·lació de Còpia de seguretat.

que es ven conjuntament, tot i que es podria perquè en el mercat el podem trobar amb més qualitat i millor preu, i d'altra banda tampoc és el més adient. Dona nombrosos errors no controlats adequadament des d'un punt de vista de programació, i és un producte poc homogeni, com si cada mòdul fos un programari independent, amb el seu estil i la seva arquitectura pròpies, compartint, sols, el menú principal (al més pur estil Windows 3.1x). No podem deixar de dir que tot i els anys de presència al nostre país (jo ja feia servir aquest software en les seves primeres versions a la Facultat, fa vint anys), encara no s'ha traduït res, ni tant sols el manual d'usuari, tot i que la llei actual ho obliga. És un software més orientat a la investigació (Multi-Speech, Visi Pitch), i excessivament car.

Recordem el que ja varem dir: que si tenim en compte els nostres honoraris, per recuperar una inversió com la que hem de fer si volem un d'aquests dos programaris, amb sessions d'exploració a 40€ (-15% d'IRPF), ens caldrien moltíssimes sessions d'exploració de veu per amortitzar la inversió només en el software,

WWW

Webs personals de col·legiats:

Si teniu web personal i voleu comunicar-lo a la resta de col·legiats en aquest espai, envieu un e-mail al CLC, a l'atenció d'Andreu Sauca, indicant el vostre nom, núm. de col·legiat/ada i la URL de la vostra web

Sergi Riera i Roig (Col. 15)

<http://www.geocities.com/sergiveru>

Andreu Sauca i Balart (Col. 101)

<http://www.asauca.net>

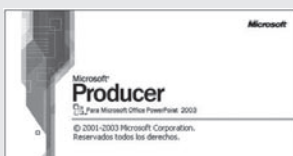
<http://www.e-logopedia.net>

<http://groups.msn.com/elogopedia>

Revistes electròniques:

<http://www.logopediamail.com>

la qual cosa situa aquesta mena de programaris fora de l'abast de la majoria de logopedes terapeutes de veu i dels petits centres terapèutics.

NOTÍCIES

Has adquirit Microsoft Office? Si no recorda que hi ha una llicència especial per estudiants i docents a un preu molt més baix i amb el mateix software. Doncs bé, si el tens, pots baixar-te de forma totalment gratuïta d'Internet software addicional molt útil:

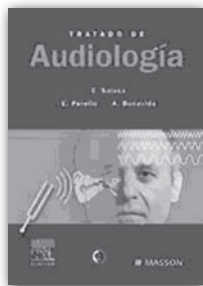
Learning Essentials eines d'Office gratuïtes per a professors i estudiants que proporcionen un entorn personalitzat d'Office.

Producer 2003 permet capturar i sincronitzar àudio, vídeo, diapositives i altres elements per crear i realitzar presentacions, amb Power Point 2002 i 2003.

De quina adreça podem descarregar aquestes eines? apunteu:

www.microsoft.com/spain/educacion

Llibre

Tratado de Audiología

1ª ed. ©2005 ed. por ELSEVIER-MASSON.
Páginas 416, 256 ilustraciones

Puntos clave: Esta obra pretende ser un **elemento básico de trabajo y consulta** para múltiples profesionales, como médicos ORL, pediatras, médicos de empresa, audiólogos, audioprotesistas, logopedas, profesores de lenguaje y otros auxiliares sanitarios relacionados. Sus capítulos abarcan diferentes **temas básicos**, así como otros propios de exploración audiológica. El libro también incluye temas de rehabilitación, como audífonos o implantes cocleares, y **temas muy actuales de investigación**, como potenciales evocados de estado estable u otoemisiones acústicas.

Contenidos: Este libro tiene su origen en los XVIII Cursos teórico-prácticos de Audiología que organizan los autores: Enrique Salas, Enrique Perelló y Alfredo Bonavida. En estos años, la audiología ha experimentado un notable avance en múltiples campos. Sólo por citar algunos, cabría citar la neurofisiología auditiva, la impedanciometría, los potenciales evocados auditivos, las otoemisiones acústicas, la hidrodinámica coclear, los implantes cocleares y tantos otros. En los últimos cursos se han ido elaborando unos apuntes que, perfeccionados y para paliar la carencia de textos de audiología actualizados en español, han sido el fundamento de este Tratado de Audiología, que desarrollan en 27 capítulos 30 profesores nacionales y extranjeros. La participación en la obra de licenciados en medicina y física le proporciona un importante rigor científico. La obra, auspiciada por la Fundación Pedro Salas Cabo, es un compendio actualizado en español de los conocimientos actuales de audiología. Incluye un diccionario de abreviaturas y acrónimos usados en el tratado, unificados para mejor comprensión del lector.

Índice de capítulos: 1 Anatomía y fisiología del oído. 2 Estructura y función de la corteza auditiva. Bases de la vía auditiva ascendente. 3 Otoscopias. 4 Electroacústica. 5 Conceptos básicos de acústica fisiológica y psicoacústica aplicados. 6 Acumetría. 7 Audiometría liminar. 8 Enmascaramiento. 9 Audiometría supraliminar. 10 Audiometría

verbal. 11 Audiometría infantil. 12 Audiometría de alta frecuencia. 13 Medida del ruido: nocividad. 14 Audiometría en la medicina del trabajo. 15 Impedanciometría. 16 Otoemisiones acústicas. Concepto y aplicaciones clínicas. 17 La detección auditiva universal: emisiones otoacústicas. PEAT automáticos. 18 Potenciales evocados auditivos cerebrales. 19 Acúfenos. 20 Genética y genómica de las deficiencias auditivas. 21 Generación y análisis de los sonidos vocales. 22 La adaptación protésico-auditiva. 23 Implante coclear. 24 Posibilidades regenerativas de los receptores auditivos. 25 Estimulación vibrotáctil. 26 Hidromecánica coclear: importancia clínica y métodos de determinación. 27 Rehabilitación auditiva postaudífono y postimplante en hipoacusias severas y profundas. Índice alfabético de materias.

Las afasias

Estimados colegas:
Hace poco escribí el libro "Las Afasias". Como se explica en su Presentación, "Luego de explorar diferentes posibilidades editoriales, decidí publicarlo en Internet y convertirlo así en un libro de acceso público. El lector puede sentirse en completa libertad para bajarlo, imprimirlo, y utilizarlo en la forma que considere más conveniente. De hecho, espero que pueda ser utilizado ampliamente como texto en la docencia y como guía en la actividad clínica a través de toda Latinoamérica y España."

Puede ser utilizado como texto en sus cursos, como libro de consulta, imprimirlo, distribuirlo, etc. El libro tiene aproximadamente 250 páginas.
Cordialmente,

Alfredo Ardila

Barajas-Dominó de fonemas

- Sèrie 4: R – IE – D
- Sèrie 5: S (1) – G – Z
- Sèrie 6: S (2) – F – LL

Mercedes Sánchez López, Berta Sánchez López
Editorial: Lebón

Aquest material ja el vam presentar a la revista núm. 8 amb les tres primeres sèries; ara doncs, les autores s'han animat a fer-ne tres més per als fonemes que s'esmenten a dalt. Com ja recordareu, es tracta del clàssic dòmino de 28 cartes per repartir,

seguint les normes ja conegudes d'aquest joc de taula.

L'objectiu pedagògic que persegueix és la correcta articulació dels diferents fonemes difícils de la llengua castellana, com per exemple la S, G, F, Z, LL, D, R o el diftong IE, davant d'estímuls visuals.

El nen/a haurà d'aconseguir generalitzar els fonemes al llenguatge espontani després de fer-ho en les sessions de reeducació.

A part d'aquest objectiu general i principal també es treballa indirectament el següent: l'atenció, el respecte pel torn de les jugades, l'augment del vocabulari (d'accions, objectes...), la discriminació auditiva del fonema, la seva pràctica en totes les seves posicions...

Creiem, doncs, que és una manera molt amena d'ensenyar a pronunciar alguns dels sons difícils de la llengua castellana.

Ejercicios de terapia miofuncional.

Rocío Monge Díez
Edt. Lebón

Llibre molt útil i pràctic per treballar:

- El retard de la parla.
- La deglució atípica.
- El treball de ressonadors davant de problemes de veu.
- Les dislàlies de tot tipus i com a element estimulador de la parla.

Totes les activitats es plantegen de forma lúdica amb un joc, o bé amb activitats com repassar, pintar, jugar al Memory, jugar a cartes....

El material està format per un llibre, tres taulells i 24 làmines per retallar.

El manual és molt útil amb el tema de la praxi, ja que hi ha moltíssim exercici per poder fer; i, per tal que existeixi una disciplina en la seva exercitació, també en el llibre hi trobem unes taules programades per a la setmana perquè així sigui més còmode practicar-ho (sèrie de 10 taules).

També es pot treballar el tema de la lectura i la comprensió, ja que l'autora ha pensat una sèrie de contes en els quals surten alguns dels fonemes difícils de la llengua

castellana. Aquest és un material que pot facilitar la feina de praxi bucofonatòria, com també aspectes fonològicoperceptius.

Estimulación del lenguaje. Juegos con frases.

Autora: Rocio Monge Díez
Editorial: Lebon

Un llibre molt útil i pràctic per treballar el següent:

- El retard de la parla.
- El retard del llenguatge.
- L'estimulació del llenguatge.
- Les alteracions del llenguatge escrit i
- Les patologies que cursen amb dificultat específica d'accés lexical (anòmies, afàsies, disfàsies...)

Atenent a les teories modulars del llenguatge, l'obra pretén ajudar a estructurar el mateix fraccionant les frases en elements que facilitin l'aprenentatge tant d'elements gramaticals com de contingut semàntic.

S'estructura de manera que el logopeda accedeix al joc manipulatiu o a la modalitat escrita. Les fitxes permeten treballar-les directament o retallar-les tal com si fossin jocs de taula.

Les fitxes del treball són les següents:

- Fitxes d'estructuració de frases de 3, 4 i 5 elements.
- Fitxes de frases creixents.
- Fitxes de frases amb tècniques substitutòries.

Aquesta obra és un recurs interessant per treballar l'estimulació del llenguatge.

Test vavel infantil Prueba de valoración del vocabulario español de 3 a 6 años

Antonio M. Ferrer, Mª Inés Tomás, Mario F. Brancal, David Carreres, Vicenta Ávila.
Ed. Lebon.

El Vavel infantil pretén medir el vocabulari en nens de 2.6 anys a 6.6 anys.

El material del test consta de :

A) Manual Este incluye los datos de construcción, fiabilidad, instrucciones para su aplicación, propiedades psicométricas, tablas de baremación y una amplia bibliografía.

Este test se empieza a pasar en el ítem 1 si el niño tiene 2.6 años, si tiene 4 años será en el ítem 11, y si es a partir de 5 años será en el ítem 27.

La finalización es cuando se dan 6 errores consecutivos, si no es así se puede llegar al ítem 70, es decir, hasta el final.

Después como en todo test obtenemos una PD (puntuación directa) restando al último ítem aplicado todos los errores cometidos hasta el intervalo de origen.

Seguidamente relacionamos la PD con unos valores percentiles según el grupo de edad cronológica y así obtenemos la PTD (puntuación típica derivada) clasificada en ALTA (muy superior, superior, medio alto), MEDIA (media) y BAJA (media baja, baja, muy baja).

Esto permitira clasificar al niño en una puntuación ALTA, MEDIA O BAJA.

B) Libro de imágenes con 73 ítems del nivel infantil.

De los cuales 3 son de demostración y enseñanza del tipo de tarea; los 70 restantes (12 verbos, 5 adjetivos y 53 sustantivos) son para contabilizar la PD.

Los ítems están ordenados según 5 niveles de dificultad siendo estos: muy fácil, fácil, dificultad media, difícil y muy difícil.

C) Protocolo donde se registrarán respuestas y resultados.

El protocolo de respuestas está impreso por las dos caras, en una de ellas es posible ver reflejada la puntuación del niño/a evaluado, y en la otra es donde se va registrando si el niño/a conoce todos los ítems del vocabulario expuesto.

El Vavel también es altamente útil para la población con discapacidad intelectual ya que presenta facilidad de aplicación, comprensión y sencillez de consignas por no precisar respuestas orales.

Así pues creemos que esta prueba es una herramienta muy útil que cubre un vacío que había en la valoración del vocabulario infantil.

Lebon

- Librería editorial especializada en logopedia, dificultades de aprendizaje y educación especial al servicio de los profesionales.
- Si tiene una buena obra, nosotros se la publicaremos.

Roger de Llúria 93, 08009 Barcelona
Tel 93 487 70 09 - Fax 93 487 70 09

<http://www.lebon-libros.com> - E-mail: libreria@lebon-libros.com

Borsa de treball

Benvolgut Col·legi:

Sóc una logopeda i us envio aquest missatge per informar-vos d'un error que va essent bastant comú trobar-me.

Quan entro en una borsa de treball i he de buscar els meus estudis, logopèdia, quasi sempre he d'entrar dins de la categoria d'educador-formador i no em puc inscriure dins la de medicina-salut, branca en la que m'he especialitzat amb un postgrau i amb diversos cursos. Aquest fet limita bastant les meves expectatives de trobar un treball en la meua especialitat i fa que només se m'enviïn ofertes relacionades amb l'educació, quan ni és la meua especialitat, ni és el camp en que jo sempre he desitjat estar.

L'última borsa de treball que he trobat amb aquest error és <http://www.trabajo.org/>. Normalment sempre els envio un missatge explicant-los que no només estem en l'educació i demanant-los, si us plau, que corregeixin el problema, però ni rebo cap contesta ni veig cap canvi en la pàgina.

Per això demano al Col·legi si pot fer-hi alguna cosa i trencar d'una vegada el tòpic de que "els logopedes som els que ensenyem a parlar als nens".

Moltes gràcies per la vostra atenció.

Col. 1708

Absolutament d'acord amb tu, la Junta del CLC et convida a participar –al igual que a tots els col·legiats– en les comissions de treball per tal de canviar aquests i altres errors.

Honoraris dignes

Sóc logopeda col·legiada i treballo a Segur de Calafell. Cobro 26€ per sessió però hi

ha una logopeda que cobra per sota dels preus orientatius del Col·legi. Demano que aquesta noia deixi de cobrar 15€ i així mantindrem entre tots nosaltres la integritat de la nostra professió.

Col. 1020

Des del col·legi compartim la teva inquietud i per això en la portada del full número 32 (des. 05) hi ha un escrit de reflexió sobre el tema, que anirem a tothom a llegir.

Intrusisme

Sóc logopeda col·legiat i per casualitat vaig trobar un full de publicitat d'una pedagogia i mestra en el que figuraven les àrees d'intervenció de dita professional, una de les quals, és l'intervenció en problemes de llenguatge i de parla. Seguidament truco per telèfon per comprovar preus (ja que jo inicio activitat a la mateixa zona) però en cap moment dic que sóc logopeda. La meua consulta va encaminada a demanar informació, preus, la direcció (ja que al full no figura cap direcció) i sobretot remarcant molt que a l'escola del nen m'han dit que necessita una logopeda.

La meua sorpresa és que aquesta noia em diu que NO ES LOGOPEDA però que el seu tractament, basat en un mètode neurofuncional, és molt millor que el que pugui oferir un logopeda. A més, la consulta és a casa seva.

El primer que faig és mirar la llista de col·legiats i no trobo el seu nom.

Per això vull posar en coneixement del col·legi aquesta informació perquè prengui les actuacions oportunes.

El nom de dita professional és Ana M. Massaguet i el telèfon 93 371 00 80. Aquestes són les dades que figuren al full

de publicitat.

Col. 1426

La logopèdia a les mútues

Voldria felicitar a la Comissió de Sanitat per haver aconseguit el conveni amb Agrupació Mútua. És d'esperar que aquest conveni sigui en benefici de tots els col·legiats. Com a responsable de Tonema Logopèdia crec que és molt important que a poc a poc es vagin movent els fils perquè les mútues integrin el servei de logopèdia. No només integrar-lo, sinó també revisar els currículums del quadre mèdic i ampliar l'oferta a nous serveis i especialitats.

Al llarg dels nou anys que porto treballant a Sabadell, he realitzat una tasca continuada d'informació a les diverses mútues sobre els serveis que ofereix el centre. Aquesta informació s'ha fet enviant currículums personals i també del propi centre. He pogut constatar que la major part de mútues a la ciutat de Sabadell, exceptuant ASISA, tenen des de fa nou anys, el quadre mèdic tancat, i que no han fet cap mena de seguiment, ni de l'evolució professional dels responsables dels centres ni de les demandes reals dels usuaris.

Fins i tot mútues importants que han absorbit assegurats d'altres mútues, com és el cas de CASSER que ho va fer amb afiliats a MUFACE, simplement han incorporat el quadre mèdic de l'anterior mútua, sense revisar ni actualitzar el servei. Aquestes mútues tenen com afiliats predominants els docents de les escoles públiques, la polissa inclou l'atenció als seus fills, però alguns serveis no estan atesos, no perquè no hi hagi la cobertura sinó perquè no s'han revisat els currí-

Jocs

Joc 1

Ordena fragments d'embarbussaments barrejats i escriu-los ordenats per tal de què tinguin sentit

Ribes, què robes raves?
Què fas aquí Pepa?
Pau, faves pelo.
Pelo faves, Pau.
no és tova ni és teva ni estava a l'estiba.
L'estiva que estava l'Esteve
Faves peles, Pepa?
No els robo, els raves, que els rebo.

Joc 2

Fes servir aquests números per construir frases

2 - 5 - 3 - ¾ - 15

Ja t'ho deia que entre els dos acabàrem la paret.....

Sempre arribes a

..... abans que aquest gos no ens clavi queixalada!

Em convides ¿

Avui

Amb aquest número iniciem una nova secció: L'AGENDA CULTURAL. Aquesta secció té com a finalitat informar-vos d'aquells esdeveniments tant culturals, esportius o populars que pensem que poden ser d'interès per algú de vosaltres. Aquesta, però, també serà una secció oberta, és a dir, una secció on tots aquells que ho desitgeu podreu informar d'activitats que creieu ens puguin interessar, tant sigui una exposició que es fa a la vostra comarca, una mostra cultural a la qual participeu, una obra de teatre que penseu que no ens hem de perdre...

Per fer-nos arribar qualsevol d'aquests suggeriments només heu d'enviar un correu electrònic a clc@clc-logopedia.org amb l'assumpte "agenda cultural".

Per ara, us podem recomanar:

A Barcelona

Festa Major del Barri de Gràcia: Molt més que una festa major. És sinònim de veïnatge, treball, imaginació, inventiva. Els veïns engalenen els carrers que serviran durant tots els dies de festa major per celebrar-hi concerts, cercaviles, balls...

Argentona Festa del Càntir 4 d'agost. Hi podem trobar entre d'altres actes: El càntir de l'any, jocs a l'entorn del càntir i de l'aigua i la fira internacional de ceràmica i terrissa, convertir-se en una plataforma per a les propostes de la música independent.

AMB UN COP D'ULL

S. Joan de les Abadesses (Gi)	El mite del compte Arnau.....	29 de juliol i 5 d'agost
Argentona (Barcelona)	Fira del Càntir.....	4 d'agost
Barcelona.....	Festa major de Gràcia.....	del 15 al 21 d'agost
Tarragona.....	Festa de Sant Magí.....	18 d'agost
Astúries.....	Descenso a nado de la Ría de Navia.....	17 d'agost
Cervera (Lleida).....	Aquelarre.....	25 al 27 d'agost
Besalú (Girona).....	Besalú Medieval.....	2 i 3 de setembre
Tàrrrega (Lleida).....	Fira del teatre al carrer.....	7 al 10 de setembre
Raimat (Lleida).....	Festa de la Verema.....	9 i 10 de setembre
Berlín.....	Congrés de la CPLOL.....	15 al 17 de setembre
Tarragona.....	Festa de Santa Tecla.....	21 al 24 de setembre
Barcelona.....	BAM Barcelona Acció Musical.....	23 al 29 de setembre
Barcelona.....	Festa de la Merce.....	setmana del 24 setembre
Peratallada (Girona).....	Mercat Medieval.....	1er cap de setmana octubre
Montblanc (Tarragona).....	Terrània: Fira internacional de ceràmica.....	1er cap de setmana octubre
Castellterçol (Barcelona).....	Concurs de gossos d'atura.....	1 d'octubre
Saragossa.....	Festa del Pilar.....	12 d'octubre
Agramunt (Lleida).....	Fira del torró i la xocolata a la pedra.....	14 i 15 d'octubre
Alacant.....	Tots els Sants.....	1 de novembre
Amer (Girona).....	Concurs de torradors de castanyes.....	12 de novembre
Tona (Barcelona).....	JocJoc. Fira del joc i la joguina diferent.....	26 de novembre
Organyà (Lleida).....	Fira de Sant Andreu.....	Últim cap setmana novembre
Besalú (Girona).....	Fira de la ratafia.....	3 de desembre
Belianes (Lleida).....	Festa de l'oli.....	3 de desembre
Vic (Barcelona).....	Mercat Medieval.....	4 al 9 de desembre
Espinelves (Barcelona).....	Fira de l'avet.....	4 al 10 de desembre
S. Domingo de la Calzada ...	Feria de la Concepción.....	6 al 8 de desembre
Cartagena (Murcia).....	Cartagineses y Romanos.....	14 al 23 de desembre
Valls (Tarragona).....	Mercat de Nadal.....	16 i 17 de desembre
Barcelona.....	Copa Nadal de Natació CNB.....	25 de desembre

Trobareu més informació sobre aquestes i d'altres festes a:

www.firesifestes.com • www.festes.org • www.fiestasatope.com • www.puebloapueblo.com

A través dels fulls informatius us anirem informant dels esdeveniments que nomenem al quadre següent i d'altres que vosaltres ens feu arribar.

A Girona

Sant Joan de les Abadesses: El mite del Comte Arnau 29 de juliol i 5 d'agost. La Vila de Sant Joan de les Abadesses, rememora cada any la llegenda del Comte Arnau, en el Cicle de Representacions del Mite del Comte Arnau. Aquest festival que té una durada de tres setmanes comença amb la representació de la llegenda al Claustre del Monestir, també hi trobem música, danses, òpera, caminades nocturnes, el Comte Arnau Infantil, tallers medievals, espectacles de circ amb bufons i animació pels carrers de la vila.

A Tarragona

Festa de Sant Magí 18 d'agost. És la festa Major petita de la ciutat. Entre el gran nombre d'actes tradicionals i festius que se celebren durant aquests dies, destaca l'Arribada de l'Aigua de Sant Magí, que es portada des de les fonts de Sant Magí de la Brufaganya.

A Lleida:

Cervera. Aquellarre: 25-26-27 d'agost. L'Aquelarre representa un homenatge al món de la Bruixeria, al món Misteriós, al món Esotèric, i en definitiva al món Màgic i Festiu. No us perdeu la cercavila, els correfocs, ni la Fira del Gran Boc, amb mercat esotèric, conferències, cursets, ...

Fora de la nostra comunitat

Navia / Astúries. Descens nedant de la Ría de Navia. 17 d'agost. La primera edició del descens data del 1958 com a conseqüència de la gran afició de la zona per a les proves esportives aquàtiques.

Requisits a tenir en compte a l'hora de lliurar un article a la revista LOGOPÈDIA

Nom de secció

Titol

Autor article càrrec

Entradeta a l'article

Text article. Faci bla atinibh ercinci psumsan verosti smodolor iuscil eui blaore veriuscipis adiam zzriscus ex eu feum alit nos nonsed modolore commy nosto lor sis exerostio odigniam zzriure minci blam velis **negretes per destacar** t alit utatue magnim vero enis doloreet, volor aut lutatum dionsectetum in hent wisl dolenicore duis er **negretes per destacar** dolorem quiscil laortis nos elis nisi tionum ex eugait ate tat ut la facip et laorp

subtítol article

Faci bla atinibh ercinci psumsan verosti sed modolore commy nosto commod tat am autpatue conum zzriscung et wisim dolor alisit am dolestio do elenit vulluptatet iureet ipsumsan henim quissit ut lum delisl utpat nu la.

Foto:

- Original per escanejar
- Amb suport informàtic
 - a 300 dpi
 - format JPG o TiF
- Les fotos d'internet solen ser de baixa qualitat i extremadament petites, per això no són vàlides per a la impremta.

Peu de foto.

Frase destacada it
am dolestio do elenit
vulluptatet iureet ipum
elenit vulluptat ureeti.

Des de la Comissió de la Revista "Logopèdia" volem agrair molt especialment a totes les persones que ens han fet arribar articles i col·laboracions per aquest número, i animem a tothom a escriure i fer-nos arribar les seves experiències professionals, treballs de recerca, reflexions, dubtes, comentaris, cartes dels lectors, etc.

Entre tots farem que "Logopèdia" sigui una revista cada vegada més adient a la nostra realitat i necessitats professionals!